REDEMPTIO

A JÁSZ ÉS KUN TELEPÜLÉSEK HONISMERETI LAPJA

XXII. ÉVFOLYAM 6. SZÁM | Ára: 300 Ft | 2015. DECEMBER

REDEMPTIO (latin szó, ejtsd: redempció) – visszavásárlás, megváltás, önmegváltás. A szó az 1745-ös jászkun redempcióra utal, amikor a jászok és a kunok példás összefogással, saját erejükből visszavásárolták régi kiváltságjogaikat. Mária Terézia magyar királynő 1745. május 6-án írta alá a jászok és a kunok redempcionális diplomáját.

Jászberényi betlehemes a Jászsági Hagyományőrző Egylet előadásában *Fotó: Bugyi Gábor*

TARTALOM

A moldvai jászokról ..... 2-4. oldal
Emlékezés a feledésbe merült jászberényi születésű Bencsik Mihály jogtudósra ..... 4-5. oldal
Iskolák a fülöpszállási pusztákon ..... 6-8. oldal
Jász-kun közéleti arcképek – Subadoktor ..... 8-13. oldal
A jákóhalmiak sikere ..... 13. oldal
Ezüstlánc-díjat kapott Jánoshida polgármestere ..... 14. oldal
Tudományos konferencia Tiszaföldváron ..... 14. oldal
Látogatás Kocséron ..... 14. oldal
Szakmai konferencia és kiállítás Nagykátán ..... 15. oldal
Dr. Langó Péter régész Jászfényszaru díszpolgára lett ..... 15. oldal
Cserkészkiállítás a Jász Múzeumban ..... 16. oldal
Fórum Jánoshidán ..... 17. oldal
Beszámoló a Kunhegyesiek Baráti Köre 2015. évi tevékenységéről ..... 17. oldal
Hagyományos szakmák – Szakmai hagyományok Jászapátin ..... 18. oldal
A Kunszentmártoni Helytörténeti Múzeum tárlata a Milánói Világkiállításon ..... 19. oldal
Könyvbemutató Jászboldogházán ..... 20. oldal
A zene ünnepe – 55 éves a Déryné Vegyeskar ..... 21. oldal
Dr. Örsi Julianna néprajzkutató, ny. múzeumigazgató 65 éves ..... 22-23. oldal
Tudományos ülés a jászberényi főiskolán ..... 23. oldal
Dr. Suba Györgyné: Isten országának munkásai Jászberényben ..... 24-25. oldal
Búcsú Piffkó János tanító úrtól (1926-2015) ..... 25. oldal
Gubicz Andrásra emlékeztek ..... 25. oldal
Újabb megújított síremlék Jászfényszarun ..... 26. oldal
Emlékeink sublótjából – Karácsonyi történet ..... 26. oldal
Jászkun kapitányok Jászalsószentgyörgyön ..... 27. oldal
KÉPES RIPORT a lajosmizsei XV. Betlehemi Jászolkiállítás rendezvényeiről Dudás Klára fotóival ..... 28. oldal

A moldvai jászokról

A Kárpátok vonalától keletre, az a sík vidék, amelyet keresztül szel a Prut és a Szeret folyó, s amely a későbbi századokban a moldvai fejedelemség területéhez tartozott, a 13. század elején Cumania néven még a kun törzsszövetség legnyugatibb része volt, a kunok rangban negyedik fejedelme, Barc közvetlen uralma alatt. A jászok történetének tudós búvárai számára már az ezernyolcszázas évek második felére köztudottá vált, hogy a magyar királysággal határos Cumania (a későbbi moldvai fejedelemség) területén jászok is éltek. Azonban, hogy ezek a jászok miként tagozódtak be Cumaniába, arról csak esetleges sejtéseink vannak.

A kun birodalom nyugati területeivel a magyar királyság, személyesen pedig Béla ifjabb király a havasalföldi és a moldvai kunok megtérítésére indított, kezdetben több szerzetesnek vértanúságot hozó, később mind eredményesebbé váló kísérletek hatására került közelebbi kapcsolatba. Ennek a közeledésnek végeredményeként az itteni kunok fejedelme Barc (Bajbarsz), magyar nevén Borics, s vele együtt a hozzá tartozó katonai vezetők és a kun köznép jelentős része, mintegy 15000 ember 1227-ben megkeresztelkedett. A moldvai kunok keresztény hitre történő áttérésének politikai vonzata is volt. A megtéréssel Barc és népe elismerte a magyar király fennhatóságát. Hogy a megkeresztelkedettek attól való félelmeit csökkentsék, hogy ti. a keresztény hitre történő áttéréssel elvesztik szabadságukat, 1227 táján II. András és Béla ifjabb király arany pecsétes oklevélben ünnepélyesen biztosították a megtért kunokat, hogy nem akarják őket leigázni, szabadságukat, tehermentességüket megtarthatják, és földjeik békés birtoklásában nem háborgathatja őket senki sem. Ezzel lehetővé vált egy új püspökség, az ún. kun püspökség megszervezése Milkó székhellyel. (A püspökség névadója a Moldva és Havasalföld közötti Milkó nevű folyó lehetett, a püspökség pedig esetleg a vízparti Karácson nevű település helyén állhatott.) Az új püspökség területére, a megtért Cumaniára a már ott élő földművelő szlávok, jászok, pásztorkodással foglalkozó kunok és vlachok (oláhok) mellett magyar, székely és szász telepesek is költöztek. A nemrég még közel százezres lélekszámot elérő moldvai „csángók" ezeknek a későbbi bevándorlókkal szaporodott kunországi magyar telepeseknek az utódai. A milkói kun püspökséget azonban a történelemből kitörölte a tatárjárás. A későbbi Moldvai fejedelemség területe határvidék lett, amire az Aranyhorda is és a Magyar Királyság igényt formált.

Hogy mikor érkeztek a jászok a későbbi moldvai fejedelemség területére, nem tudjuk. Erre vonatkozóan minden elmélet szinte csak találgatás. Vannak, akik úgy vélték, hogy a moldvai jászok a szarmaták utódai, voltak, akik azt vallották, hogy a kazár birodalom alánjai. Utóbbival kapcsolatban tény, hogy a Donnak (Dan), a Dnyeszternek (Danastr) és a Prutnak (Porata) is alánok (jászok) adtak nevet. Lehetséges, hogy már Barc fejedelemsége alatt ott éltek. A kutatók többsége valószínűnek tartja, hogy a menekülő Kötöny kunjaival együtt is érkezhettek erre a területre, és a 13. században még később is történtek olyan események, amelyek következtében jászok költözhettek ide.

Jászvásár,
a moldvai jászok központja

A moldvai jászokra vonatkozó, sajnos meglehetősen kevés fennmaradt adatot már Gyárfás István elősorolta. Közülük talán a legismertebb Moldva egykori fővárosának Iaşinak magyar Jászvásár neve. Jászvásár a latin nyelvű oklevelekben is ezen a néven – forum Philistinorum, forum Jazygum – szerepelt. A település korábbi román neve Jassky Targ pedig vagy a magyar elnevezés tükörfordítása, vagy párhuzamos helynévadás terméke. Gyárfás egy 1674. és 1690. évi moldvai oklevél alapján azt is szükségesnek tartotta megjegyezni, hogy Jászvásár egyben központja volt az ún. jász kerületnek (la czinutul Jaszilor), mely jelentős autonómiával rendelkezhetett. 1330-ban Mihály (Mihail Šišman/'Kövér') bolgár cár szövetséget létesített III. Uros Stefan (Sztefan Decsanszki) szerb királlyal szemben. Az oklevélben a szövetséges felek között sorolták fel III. Andronikosz bizánci császárt, Baszarab román vajdát, a fekete tatárokat és a „gospodstvo Jasko"-t (Jász fejedelemséget), annak bizonyságaként, hogy a moldvai jászok a 14. században még önállóan dönthettek a hadviselés és népek közötti szövetség tárgyában.

Gyárfás a Jászvásár nevet tévesen a jászok magyar nyelvűségével magyarázta. Azt azonban bizonyára helyesen állapította meg, hogy a város *„neve még a XIII. században keletkezett, midőn ott a jászok oly nagy számmal és befolyással bírtak, hogy ott tartott híres vásáraikról nyerte e város magyar nevét, mely román és latin fordításokban is a XVII. század végéig fenntartatott."*

Tény, hogy az elmúlt néhány évszázadból a Jászvásár és a jász kerület nevén kívül már semmi sem utal arra, hogy a Moldvai Fejedelemség területén egykor jelentős számban élhettek jászok. Többé-kevésbé jogosan lehet feltételezni, hogy a 13. század második felében, de még a 13. század első évtizedében is költözhettek jász csoportok Moldvába, mint ahogyan tovább is költözhettek onnan. A legjelentősebb jász kirajzás 1278 körül zajlott le, de nem feltétlenül Moldvából. Ekkor ugyanis Nikeforosz Gregorasz bizánci polihisztor feljegyzése szerint mintegy tízezer havasalföldi jász és családja bizánci szolgálatba állt. Van olyan kortárs magyar kutató, aki úgy véli, hogy Moldvában mindig jelentős számban éltek jászok, annak ellenére, hogy erre a területre nemcsak a leköltözés, hanem az onnan való továbbvándorlás is folyamatos lehetett.

Visszatérve Jászvásár nevére, nyugodtan kijelenthetjük, hogy Gyárfásnak nyilvánvalóan igaza lehetett abban, hogy a Jászvásár nevet a magyarok adták a településnek. Azonban a később érkező népek nem szokták lefordítani a már meglévő helynevet, hanem átveszik, legfeljebb hangtanilag saját nyelvükhöz alakítják. Jászvásár esetében azonban párhuzamos, illetve kettős helynévadást tapasztalunk. A nyelvtudomány álláspontja szerint párhuzamos, illetve kettős helynévadás – Jászvásár, Jasszkitarg – akkor keletkezik, ha a település kialakulásakor a közvetlen környéken ugyanabban az időben több nép él együtt, s mindegyik a maga nyelvén ad nevet a szóban forgó helységnek. Vagyis a párhuzamos vagy kettős helynévadás esetén a névadó etnikumok egyidejű jelenlétét kell feltételezni.

Az már egy más kérdés, hogy miért nem lettek helynévi következményei annak, hogy Moldvában nagyszámú jász élt. Jászvásár jász nevét sem őrizte meg a történelem. Lükő Gábor még 1935-ben számba vette a havasalföldi és moldvai helyneveket, s azt állapította meg, hogy közülük 16 besenyőkre, 3 úzokra, 14 turkokra, 12 berendiekre (berendej), 45 kunokra (komán), 44 tatárokra, vagyis 134 helynév utal török nyelvű populációra és mindössze 4 a jászokra. Vagyis ahogyan Magyarországon a Jászságban, a jászok Moldvában sem hagytak maguk után iráni nyelvű helyneveket.

A román történészek számára kezdetben nemcsak az volt elfogadhatatlan, hogy Jászvásár neve esetleg magyar (szláv, kun) eredetű, de még az is, hogy a jász etnikum neve rejlik benne. Ezért azután volt, aki egy ökör pásztor nevéből származtatta a Jászvásár nevet. A román kutatás 1984-re jutott el addig a megállapításig, hogy a Iaşi név a jászokhoz köthető. A Jászvásár helynév a nyelvészeink által elfogadott álláspont szerint a korai magyar helynevek közé tartozik. Szent István a templomba járást még azzal kívánta előmozdítani, hogy a vásárok állandó napjaként a dies dominica-t (a vasárnapot) jelölte ki. Azonban I. Géza, majd Szent László bizonyára az ünnep fokozottabb megszentelése érdekében megtiltotta a vasárnapi vásározást. A vásártartás ettől kezdve a hétköznapokra szorítkozott. Az országos nagyvásárokat pedig a plébániatemplomok védőszentjének napján tartották. A vásártartási jog a várossá fejlődés fontos eleme volt. Jászvásáron kívül számos helységnevünk utal vásártartásra, pl. Asszonyvására, Hódmezővásárhely, Martonvásár, Marosvásárhely, Somlóvásárhely stb. Gyárfásnak abban is igaza lehetett, hogy a Jászvásár név még a 13. században keletkezett, feltehetően abban az időben, amikor a milkói kun püspökség is létrejött. Egy 1414-ből, a konstanzi zsinat idejéből származó adat szerint ezen az eseményen Moldvából Jászvásár és Baia (Bánya) képviseltette magát, melyekről Ulrich von Richental azt jegyezte fel, hogy „Das sind philistri", illetve „die zwu (azaz zwei) seind philistei". Vagyis ők a jászok képviseletében voltak Konstanzban, következésképpen egyházszervezeti vonatkozásban bizonyos önállóságuknak kellett lennie. Egyébként azt a román kutatók is elismerik, hogy a moldvai jász kerület nem tartozott a romániai ortodox egyház joghatósága alá. Sőt, mi több, a reálisabban gondolkodó kutatók abban is egyetértenek, hogy a moldvai jászok keresztények voltak.

Alig egy évtizede egy Kijevben megjelent monográfiában – Alánok-jászok az Aranyhordában a XIII-XV. századokban – a szerző, Bubenok, O. B. az orosz évkönyvek alapján azt próbálta meg bizonyítani, hogy a moldvai, ma Romániához tartozó Jászvásár mellett egy másik Jászvásár is létezett, még pedig a Dnyeszter alsó folyásánál, amellyel szemben a folyó jobb partján Olenesti (Alanesti) feküdt. A szerző úgy vélte, az írásos források alapján kétségtelen, hogy a jászok már a 10. század első felében a Prut és Dnyeszter között voltak, de ettől kezdve a 13. század végéig a források hallgatnak róluk. A források hallgatását Bubenok azzal magyarázta, hogy a besenyő, később kun környezetbe került moldvai jászok a 13. századra jelentősen asszimilálódtak török nyelvű társaikhoz, amikor is egy újabb jász hullám rétegezte felül őket.

Jászvásárra és a Jász Kerületre vonatkozó írásos adatok több évszázaddal későbbről keltezendők, mint ahogyan létezésüket feltételezzük. A kérdés tisztázásához, ahogyan a magyarországi jászok beköltözésével kapcsolatban is, a régészeti adatok segítenének hozzá. Azonban régészeti kutatás a moldvai jászokkal kapcsolatban alig folyt. Emellett az eddig feltárt régészeti leleteket az ásató régészek jó esetben nomád alánnak (jásznak), holott az ő gazdálkodásuk már a 10. században letelepült, komplex földművelő-állattaró gazdálkodás volt, vagy szlávként, illetve moldáv-vlachként határozták meg. Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy magunk egy, a Communicationes Archaeologicae Hungariae periodikában megjelent írásunkban a hazai régészeti jász leletanyagban olyan tárgytípusokat találtunk, amelyek legközelebbi párhuzamaira éppen Moldvában leltünk rá.

A jász kerületről

Azt csak a történeti hűség kedvéért említenénk, hogy az a kutató, aki 1984-ben a jászvásári régészeti és történeti intézet évkönyvében román részről először kötötte a jászokhoz Jászvásár nevét, a jászoknak Moldvába történő költözésével kapcsolatban olyan álláspontot képviselt, mely szerint a jászok nyugatról, a magyar királyság területéről költöztek feltehetően 1347-ben Moldvába, Dragos vajda csapataihoz csatlakozva, hogy a hegyeken túl a magyarok tartományi jelenlétét biztosítsák. Ez a vélekedés szöges ellentétben áll a mi felfogásunkkal.

Renate Möhlenkamp egy Alexander čel Bun moldvai fejedelem által először 1404-ben, majd 1407-ben kiadott adománylevél kapcsán a birtokosra vonatkozóan fontos megjegyzéseket tett. A birtokos, aki a Procelnic család egyik leszármazottja volt, s funkció nélkül vett részt az uralkodói tanácsban, régi moldvai bojárnak számított. Az általa birtokolt falvak közül, melyek Jászvásár közelében helyezkedtek el, kettő is a család nevét viselte. Azt csak mellékesen jegyezzük meg, hogy a Procelnic nevet a megadományozott moldvai bojár családján kívül egyetlen más család sem viselte Moldvában, a

Cantemir moldvai fejedelem térképe a Jász Kerületről

16. századra már a Procelnicek sem. Dominiumukban két falu is, mindkettő Procelnici, a család nevét viselte. Az egyik Procelnici ma Miroslava a Bahlui partján, míg a másik a Jijia partjánál fekvő Goláiesti. A romániai kutatás arra a meggyőződésre jutott, hogy a Procelnic név eredetileg foglalkozásnév volt, a „procelnic" kötelessége volt a tatárok számára az élőállat adót összegyűjteni és átadni. Tehát a procelnic elnevezés is a 13. századra nyúlik viszsza. *(folytatás a 4. oldalon)*

(folytatás a 3. oldalról)

A jász kerület a Prut folyó mindkét partján elterülő településeket foglalta magában Elhelyezkedéséről a korabeli viszonyoknak megfelelő pontosságú térképet először Cantemir moldvai fejedelem közölt 1716-ban, amikor is a berlini akadémia kérésére megírta Descriptio antiqui et hodierni status Moldoviae című könyvecskéjét. A jász kerület legrégebbi említése (volosztyi jaszkoj) 1473-ból való, melynek a román fordítása „ţinutul Iaşilor", a lengyel pedig „iaskoy dzierzowi". A kerület vezetőjét (mareşal, sztaroszta) 1553-ból említik legelőször. A 18. századból több esetben is tudomásunk van a jász kerület főkapitányáról (mari căpitani). Abban a román kutatók is egyetértenek, hogy a moldvai jász kerület, mint területi-adminisztratív egység már a moldvai fejedelemség megalakulása előtti időben is létezhetett.

Victor Spinei, Moldva történetének jeles kutatója arra a meggyőződésre jutott, hogy a mongol hódítás (1241-1242) után a jász kerület a mongolok által megszállt és a tőlük csupán relatív függőségben levő, meghódolt területek közé ékelődött, az Aranyhorda legnyugatibb határterülete volt. Talán éppen ez lehetett az oka annak, hogy ez a feltehetően még a 13. században keletkezett területi-adminisztratív egység, a jász districtus a mongol alávetettség idején is fennmaradt, s olyan hosszú életű lehetett, hogy még a 18. században is fennállt.

Dr. Selmeczi László régész

Emlékezés a feledésbe merült jászberényi születésű Bencsik Mihály jogtudósra

Teljes nevén **györgyei és füzesmegyeri Bencsik Mihály** Jászberényben született híres egyetemi jogtanár, vagy akkor használt kifejezéssel közjogász volt. A jezsuita jogtudósra a Jász Hírlap 1927. május 22-i számában dr. Kele József által írt *„Emlékezzünk a régiekről"* cikkben figyeltem fel. Ebben említi györgyei és füzesmegyeri Bencsik Mihályt magyar jogtudóst, *„aki 1670-ben született Jászberényben és ma már a Jászságban nem is ismerik a nevét."* E rövid tanulmánnyal születésének 345. évfordulóján idézzük fel emlékét.

Családja és életrajza

A Bencsik család (györgyei és füzesmegyeri) Nyitra, Pozsony, Bars és Pest megyékben birtokos nemes család volt, amely magát a Czirkveniki Benczith családból származtatja. A család nemességét III. Ferdinánd 1637. augusztus 19-én kelt *„czímeres"* levélben erősítette meg. A család nevét később a könnyebb kiejtés után írhatták Bencsiknek. *„Ezen nemzetségből származtatja magát a fűzes-megyeri és györgyei Bencsik család. Első hitelesen tudható tagja Bencsik Mihály, aki 1670 körül született Jászberényben.„* (Lásd Nagy Iván könyve)

Az 1635-ben Pázmány Péter által alapított Nagyszombati Egyetem

Latin tanulmányait a „Jézus-rendbeliek" (jezsuiták) gyöngyösi középtanodájában végezte, innen a nagyszombati egyetemre ment tanulmányait folytatni. Először bölcseletből mesteri koszorút nyert, azaz a széptudományok és a bölcselet mestere lett 1690-ben. Miután érdeklődési köréhez közelebb állt jogtudományok, elhatározta ezen a területén folytatja tudásának növelését. Első tudományos eredményeit még egyetemi évei alatt 1691. szeptember 2-án feljegyezték, amikor is az esztergomi káptalan pártfogása mellett és Koller Ferenc – aki a nagyszombati egyetem jogi tanára volt – elnöklete alatt a hazai jogból tartott vitaindító előadást, majd 1693. január 7-én pedig a római jogból – ahogy abban a korban császári jognak nevezték – nyilvánosan vitatkozott.

Híres alma materét ideiglenes elhagyva „hites ügyvéd" lett, majd Pozsony megye ügyésze és táblabírája. Később Nagyszombat szabad királyi város tanácsosa lett, majd visszatérve egyetemére közel húsz éven keresztül a nagyszombati jogi karon a hazai jog elméletének rendes tanára volt. Itt a jogi karon a törvénykezést Lehotay Endre szentszéki jegyző tanította.

Bencsik Mihály felesége a nagyszombati Húzó János leánya Zsófia volt, akiknek jelentős vagyonuk volt.

Nagyszombat város követeként részt vett az 1712. és 1714-15 évi országgyűléseken. 1712. április 3. és augusztus 2. között Pozsonyban ülésezett az országgyűlés, de a kitörő pestisjárvány miatt feloszlatták. Ezután Jász-Kun kerület ügyében Bécsbe küldött országos választmány egyik legtevékenyebb tagjai közé tartozott.

A Rákóczi szabadságharcot követő megbékítő politikai hangulat nemcsak a politikai rendezésnek kedvezett, de a jogrendszer szisztematikus áttekintésére és átalakítására is jó alkalmat kínált. Erre építve szavazta meg az országgyűlés Bencsik Mihály professzor, nagyszombati szenátor megfogalmazásában előterjesztett jogi reformmunkálatok tárgysorozatát, melyben önálló helyet foglalt el a magyar „praxis criminalis" – amelyet „Büntető Eljárásnak", vagy egyszerűen csak „Büntetőtörvény"-nek neveztek – kidolgozása. A törvényjavaslat büntető javaslatait június 23-tól augusztus 3-ig tartó vitasorozat tárgyalásai során részletes vizsgálat alá vették. Végső fokon Bencsik javaslatait nem foglalták törvénybe – az akkori szóhasználat szerint *„a becikkelyezés elmaradt"*. Bónis György – neves jogtörténész – szerint ennek okát nem politikai vagy jogi vonatkozásokban látta, hanem kizárólag technikai forrásokban találta. Időközben az országgyűlési rendek felállították az általános jogrendezésre hivatott *„Systematica*

Commissio-t" – amely a törvények és eljárások javítására kiküldött bizottság volt, 1717-ben Pozsonyban össze is ült, de minden törvényhozási eredmény nélkül ért véget munkájuk.

Tudományos művei:

Első jelentős munkája 1691-ben Nagyszombatban jelent meg. „Conclusiones Patrio-Juridicae ex consvetudinario iure Inclyti et Apostolici Regni Hungariae" cimmel. „*Húsz tételben (conclusióban) foglalkozik a magyar törvénykezés rendszerével, a büntető perekkel, ahol nagyon részletesen elemzi a per egyes részeit, idézés, megjelenés, kereset, kifogások, pervallás, ítélet és a perorvoslatok körüli elvekkel.*" Ezzel a munkával az akkori magyar perrendtartás első részletes összefoglalását állította össze.

Második munkáját 2 évvel később írta meg „Dissertatio prooemialis cum conclusionibus ex libro I. et II. institutionum imperialium. 1693.

Ez a két mű nemcsak a szerző sokoldalúságát, jogi és irodalmi jártasságát illusztrálják, hanem törvényszerkesztő és jogtudósi kvalitásait csillogtatja meg javaslatai.

A magyar jogtudományban nagyobb jelentőségű volt Bencsiknek a magyar közjogról írt munkája. Ez a harmadik nagy munkája is Nagyszombatban jelent meg 1722-ben. „*Novissima Diaeta nobilissima Principis S&O. Inclyti Regni Hungariae partiumque eidem annexarvm sive propositiones academicae lege nobilitares etc. ius patriae publicum redolentes*".

Ebben a munkában huszonhárom állításban (propositióban) tárgyalja a közjog elveit, mindegyikhez csatolt kérdésekben a „*kételyesebb tanokat vitatván meg, azon mind az elő- mind zárszóban kijelentett szándékkal*" és ezzel az összes magyar államjog átfogó körrajzát adja meg. Ezzel a munkával ő volt az első katolikus jogtudós, aki a magyar közjogot tüzetesen tanulmányozta.

A Pázmány Péter alapította nagyszombati egyetem, amely az Eötvös Lóránd Tudományegyetem jogelődje 1935-ben rendezett egy konferenciát a „Jogi professzorok emlékezete" címmel, ahol Bencsik Mihály munkásságát is hosszasan méltatták, az egyik nagyon fontos megállapítása az volt, hogy **ő teremtette meg a magyar büntetőjog alapjait, a magyar büntetőjog önálló művelésének úttörője volt.**

A tudományos konferencián rámutattak, hogy a jászberényi születésű Bencsik Mihály „a magyar földben gyökerező, a magyar gyakorlatra támaszkodó művet kívánt létrehozni. „*Ha javaslatában mégis fel kell ismernünk az osztrák btk. tagadhatatlan hatásait, de ez nem annak a jele, hogy a magyar jogtudomány a szolgai utánzásig alacsonyodott volna le, hanem annak, hogy legkiválóbbjai ki tudták válogatni az idegen rendszerből azt, amit át lehetett venni, s amit az ősi jogrend érdekében el kellett mellőzni. Így bízvást mondhatjuk, hogy Bencsik büntetőjavaslata az első önálló magyar büntető törvénykönyvi tervezete.*" Ez volt az ilyen jellegű beterjesztés, amelyet a magyar országgyűlés megtárgyalt.

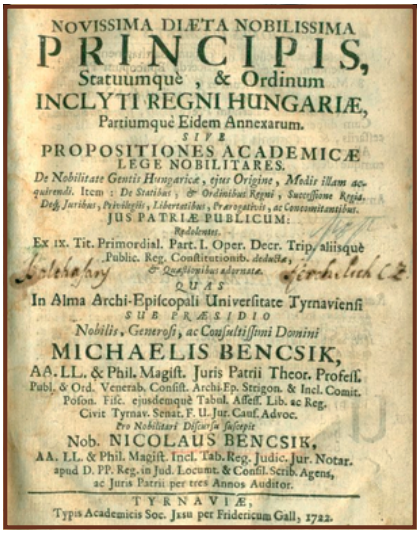
NOVISSIMA DIÆTA NOBILISSIMA
PRINCIPIS,
Statuumquè, & Ordinum
INCLYTI REGNI HUNGARIÆ,
Partiumquè Eidem Annexarum.
SIVE
PROPOSITIONES ACADEMICÆ
LEGE NOBILITARES.
De Nobilitate Gentis Hungaricæ, ejus Origine, Modis illam acquirendi. Item: De Statibus, & Ordinibus Regni, Successione Regia, Dcft. Juribus, Privilegiis, Libertatibus, Prærogativis, ac Consuetudinibus.
JUS PATRIÆ PUBLICUM:
Redolentes.
Ex IX. Tit. Primordial. Part. I. Oper. Decr. Trip. aliisquè Public. Reg. Constitutionib. deductæ, & Quæstionibus adornatæ.
QUAS
In Alma Archi-Episcopali Universitate Tyrnaviensi
SUB PRÆSIDIO
Nobilis, Generosi, ac Consultissimi Domini
MICHAELIS BENCSIK,
AA. LL. & Phil. Magist. Juris Patrii Theor. Profess. Publ. & Ord. Venerab. Consist. Archi-Ep. Strigon. & Incl. Comit. Posson. Fisc. ejusdemquè Tabul. Assess. Lib. ac Reg. Civit. Tyrnav. Senat. P. U. Jur. Cauf. Advoc.
Pro Nobilitari Discursu susceptis
Nob. NICOLAUS BENCSIK,
AA. LL. & Phil. Magist. Incl. Tab. Reg. Judic. Jur. Notar. apud D. PP. Reg. in Jud. Locumt. & Consil. Scrib. Agens, ac Juris Patrii per tres Annos Auditor.
TYRNAVIÆ,
Typis Academicis Soc. Jesu per Fridericum Gall, 1722.

Bencsik Mihály 1722-ben írt főművének címlapja

További érdekesség, és ez már nem jogi tárgyú, hogy Bencsik a jezsuita jogtudós ebben az 1722-ben írt művében (Nobilissima et novissima diaeta Posoniensis) a szlávokról mint meghódított népről ír, és ez alapján kétségbe vonta az államéletben való részvételi jogukat. „*Bencsik művében feleleventette a középkori magyar krónikákból a Szvatopluk által fehér lóért a magyaroknak eladott ország legendáját, abból azt a következtetést vonta le, hogy a szlovákok, mint Szvatopluk népének leszármazottai örök időkre a magyarok alárendeltjeivé váltak.*" Szinte rögtön erre válaszként megszületett Jan Baltazár Magin szlovák katolikus pap (1681–1735) nagyszabású latin nyelvű munkája, melyet röviden Apológiának szoktak nevezni. Magin plébános azzal érvelt, hogy mivel a szlovákok itt éltek, itt születtek, joggal részesei a magyarságnak, hiszen az ő őseik vendégszerető módon fogadták be a honfoglaló magyarokat, sőt szerződést kötöttek velük, így a két nép közös hazájává vált a későbbi Magyarország. Az 1720-as évek végén kezdődött ún. Bencsik – Magin vita szinte a mai napig tartó vita a szlovák és a magyar történészek között.

Bencsik Mihály 1728-ban halt meg Nagyszombatban.

Felhasznált források:

A közös haza konfliktusai. A Kárpát-medence népei és kelet-közép-európai kapcsolataik Kodolányi János Főiskola, 2014

Bencsik Mihály jogtudós jellemzése. 1855. március 26. (M. Akad. Ért. 1855-.: 181—191. 1. Ebben a nagyszombati jogtudományi kar megalapításának és az első jogi vitatkozásnak rövid történetével foglaltatik.

Bognár Krisztina – Kiss József Mihály – Varga Júlia: A Nagyszombati Egyetem fokozatot szerzett hallgatói 1635-1777 (Fejezetek az Eötvös Loránd Tudományegyetem történetéből 25. Budapest, 2002)

Bónis György: A magyar büntetőtörvénykönyv első javaslata. Budapest, 1934

Felvilágosodás és természetjog kora a magánjogban (1711-1830) http://majt.elte.hu/Tanszekek/Majt/Magyar%20JogtorteNET/magyarazatok/felvilagosodas.htm

Jogi professzorok emlékezete /Pázmány Péter Tud. Egy. jogi kari szemináriumának emlékhetén/ (1935. szept. 30-október 5.) http://mek.oszk.hu/07200/07218/07218.pdf

Horváth Pál: Adalékok a politikai–kamerális tudományok és a modern jogtudomány kifejlődéséhez Magyarországon. A jogászképzés Budára települése és a politico–cameralis tudományok oktatása 225. évfordulójának tiszteletére rendezett tudományos emlékülés 2002. május 16-17 Budapest ELTE tanulmány. http://www.ajk.elte.hu/file/05_HorvathPal-Adalekok.pdf

Kollai István: Emlékezetpolitika Szlovákiában és a szlovák társadalom magyarságképe Budapesti Corvinus Egyetem Nemzetközi Kapcsolatok Multidiszciplináris Doktori Iskola Ph.D. értekezés 2014

Magyar jogtörténet. A tradicionális jog Szerk. Béli Gábor, Dialóg Campus Kiadó – Nordex Kft. (2014)

Nagy Iván: Magyarország családai. Címerekkel és nemzékrendi táblákkal. Pótlék kötet (1868) http://library.hungaricana.hu/hu/view/ELTE

Szarka László: A szlovákok története. Budapest, Beremények Könyvkiadó, [1993].

Vissi Zsuzsanna – Szögi László: Egyetemünk történetének levéltári és kézirattári forrásai 1635-1970 II. (Fejezetek az Eötvös Loránd Tudományegyetem történetéből 8. Budapest, 1982) Az Országos Széchenyi Könyvtár Kézirattára

Metykó Béla helytörténeti kutató

Iskolák a fülöpszállási pusztákon

Fülöpszállás a 18. században már kiterjedt tanyavilággal rendelkezett. Ezt két korabeli – 1747-ből és 1757-böl származó – oklevél is bizonyítja. Ezekben szerepel, hogy Kis-Balázs területe Fülöpszállás és Szabadszállás községekkel szomszédos, amelyek között kétfelé volt osztva. A fülöpszállásiak szántónak, a szabadszállásiak kaszálónak és legelőnek használták. Jakabszállás ¼-e Fülöpszállás ¼-e Majsa, és fele Szabadszállás birtokában volt. A jakabszállási pusztarész távol esett a községtől, így megmunkálni nem tudván rendszeresen árendába (bérbe) adták. Kerekegyháza puszta 2/6-a tartozott Fülöpszálláshoz. 1825-ben lett Fülöpszállás mezőváros, ezt követően még több tanya létesült a tágas pusztákon, bérelt területeken.

A kerekegyházi puszta lakossága mindinkább szaporodván, szükségessé vált ott is egy iskola létrehozása. A fülöpszállási református egyház 1864. évi decemberi presbiteri jegyzőkönyvében olvasható egy szerződés, melyet *„Fülöpszállás városa, városi és egyházi elöljárói, és a kerekegyházi lakosok, illetőleg gyermekes atyák és anyák és gyermekeik felfogadott tanítója”* kötöttek egymással. Ez az első tanító Józsa András volt. Mivel az érvényben lévő Nemzeti Iskola Tanítási Rendszerében előírták, hogy az iskolai esztendő Szent György napkor veszi kezdetét, az első tanyai iskolánkban pontosan 150 évvel ezelőtt kezdődött meg a tanítás.

A fenti szerződésben a tanító vállalta: *„A reám bízott gyermekeket az olvasásra, írásra, számvetésre, a vallás úgy hittani, mint erkölcstani részére, a vallás históriájára, s nemkülönben az éneklésre, imádkozásra – ezen kívül földrajzra és kertészetre … szorgalmatosan tanítom.”* Ezen felül vállalta, hogy a nagyobb gyermekeket a konformációra is felkészíti. Mindezért a munkáért tandíjul gyermekenként egy osztrák forintot és egy véka rozsot, valamint konyhakertnek való és szántásra-vetésre alkalmas földet is kapott. Az iskola és a tanítói lak fűtésére a kerekegyházi erdőből évente kivágott fák nyesedék gallyait használhatta.

A tanító a szerződéses kötelezettségét valószínűleg nem tartotta be, mert 1865 augusztusában már panasz érkezett Józsa András ellen, miszerint *„tanításában igen gyenge, a gyermekekkel jó bánásmódja nincs.”* Ezt követően hamarosan beadta hivataláról lemondását, s helyébe Szalkai Jánost választotta meg az egyháztanács. Ő mintegy két évtizedig – haláláig – 1887-ig látta el a tanítói teendőket.

1892 májusában Szász Károly püspök Úr látogatást tett Fülöpszálláson. Naplójában a belterületi iskola mellett megemlíti ezt az iskolát is. *„Ide jegyzem még, hogy Fülöpszállásnak Kerekegyház-rét pusztáján is van egy iskolája, 4 osztályos vegyes iskola, 110 növendékkel. Ez iskolában Szabó József nagykőrösi okleveles a tanító.”* Olvashatunk még naplójában két másik pusztai iskoláról is. *„Megjegyzendő, hogy volt még két zugiskola is, Kerekegyháza pusztán és Kurjantón, de ezeket a hatóság szétugrasztotta, s mintegy 30 gyermek iskola nélkül maradt, távol lévén tőlök a létező községi iskola.”*

Községünkben 1902. szeptember 1-jétől az iskola állami kezelésbe került. Ekkor készültek el a külső tanyasi részeken az új iskolaépületek. Kurjantó puszta, Balázs puszta és Kerekegyháza puszta I. és II. számú, egy-egy tantermes, tanítói lakással bíró iskolái.

Ebben az időben Kurjantó pusztán 444 lakos élt, az iskolaköteles tanulók száma 116 fő volt. Első tanítójuk Rigó Mihály 1902-től az első világháború kitöréséig tanított, majd bevonult katonának és 1916. április 25-én hősi halált halt. Megüresedett állását felesége, özv. Rigóné Pauder Ida töltötte be hat éven át, majd Balázs pusztára helyezték őt. Ebben az iskolában tanított még Illés István, Kiss Sándor, Ovárdics Anna (később Tóth Sándorné), özv. Eisdorferné Szőnyi Ilona, Németh László, Tímár Erzsébet, vitéz Vajthó István, Szebényi Kálmán, Csősz István, Bankó Melánia, Pór Gyula, Nagy József, Kovács Valéria (később Székely Sándorné), Papp István, Schvammer Ibolya (később Kovács Gyuláné), Varga Eszter, Sasvári Béla, Tóth Miklósné.

Tanyasi iskola a Kurjantó pusztán

Balázs puszta 471 lakosa közül 456 magyar 15 német származású volt. Az iskola első tanítójának neve a múlt ködébe veszett. Az biztos, hogy 1906-tól Bagossy Géza, 1909-től Gaál Károly majd Kovács Ambrus, özv. Rigóné Pauder Ida, Lovász Margit, Németh László, Tímár Erzsébet, Pécsi Sára, Cséke Béla, Ócsai Nagy Lászlóné, Nagy Katalin, Kiss Gábor, Kiss Gáborné, Herpai István, Herpai Istvánné, Gyöngyösi Mária, Molnár Mária (később Szalai Lászlóné), Lipóczi Katalin, Tóth Miklósné, Mózes Károlyné tanított itt.

Az 1937. október 1-jei tanügyi statisztika a következő képet mutatta az iskoláról: A külterületi iskola 12,5 km távolságra fekszik a településtől. Az iskolaszéki elnök dr. Mády Gyula. Az iskola jogi fenntartója az állam. Az igazgató vitéz Dévay Béla. Egy szolgálati lakás tartozott az iskolához, valamint 856 m²-es udvar és 285 m² kert. A szervezett állások száma kettő, ezeket akkor helyettes tanítók töltötték be, Nagy Katalin és Tímár Erzsébet. A tanulólétszám 127 fő, 65 fiú, 62 leány. A tantermek és a tanítói lakás megfelelő. A tanulók ruházkodása és táplálkozása igen szegényes. A tanítói könyvtár 48 db, az ifjúsági 80 db könyvből állt. Három hivatalos lap járt az iskolába, a *Néptanítók Lapja, Vasárnapi Könyv és a Pest Vármegyei Népgyűlés.* Az iskolához vezető utak ősszel sárosak, tavasszal elég jók, télen nagyon rosszak.

Szász Károly püspök Úr idézett naplóbejegyzésében említi Kerekegyházrét puszta iskoláját. E puszta nevét 1904-ben Fülöpkerekegyháza elnevezésre, majd 1927-ben Fülöpháza névre változtatta a belügyminiszter. 1948-ban elszakadt Fülöpszállástól és Fülöpháza néven önálló községgé vált.

Fülöpkerekegyháza I. számú iskolájában a már említett két pusztai tanító (Józsa András és Szalkai János) után 1887-től 1895-ig Szabó József, 1895-1902-ig Tömösközy Sándor, ezt követően pedig Zámbó Gyuláné Hágen Frida oktatott. 1900-ban a fülöpkerekegyházi tanyavilágban 1328 lakos élt. A 6-11 éves tankötelezettek száma 188 fő volt, 96 fiú és 92 leány.

Ebben az iskolában tanított még Rozgonyi Benő, Juhász István, Ferenczy Gyula, Kállay Sándor, Pokorny Vilmos, Pfennig Gyula, Babó Antal, Barna Mária, Karácsony Ilona is.

Az 1937. október 1-jei tanügyi statisztika a következő képet mutatta Fülöpháza puszta két iskolájáról:

Fülöpháza puszta I. sz. iskolája

24 km távolságra van a községtől. Egy 63 m²-es tanteremmel rendelkezik, udvara 667 m², kertje 700 m². Kútja nincs, a tanítói lakás megfelelő, de renoválásra szorul, a mellékhelyiség düledező. A tanterem felszerelése hiányos. Ifjúsági könyvtára 43 db-ból áll. Hivatalos lap kettő jár, a *Néptanítók Lapja és a Hivatalos Közlöny.* A tanulók táplálkozása általában kielégítő, ruházkodása nem megfelelő. Taneszközökkel és írószerekkel való ellátottságuk hiányos. Igazgató vitéz Dévay Béla. Szervezett állás 2 fő (egy helyettes és egy segédtanító, vitéz Vajthó István és Herpay László). 104 fő jár iskolába, 74 római katolikus, 30 református vallású. Az utak száraz időben jók, tavasszal megfelelőek, télen és esős időben járhatatlanok.

Az 1902-ben alapított II. számú iskolában első tanítóként Tömösközy Sándor, majd 1909-től Orbán Julianna tanított.

Fülöpháza puszta II. sz. iskola

Az iskola 24 km-re fekszik a községházától. Szervezett állás 1 fő helyettes tanító: Mészáros Béla. Az iskolaszék elnöke dr. Mády Gyula, az igazgató vitéz Dévay Béla. 1 – 6. osztályig 74 tanuló jár, 57 római katolikus és 17 református, váltakozó tanításban. Tantermének bútorzata rendes, de felszerelése hiányos. Udvara 930 m², kertje 409 m², kútja, ivóvize van. A tanítói lakás renoválásra szorul. A tanulók ruházkodása általában kielégítő, tan- és írószerekkel ellátottsága azonban hiányos. Ifjúsági könyvtára 40 db-ból áll. Hivatalos lapok: *Néptanítók Lapja, Hivatalos Közlöny.* Az iskolához vezető utak száraz időben jók, esős időben, ősszel és télen járhatatlanok.

Az 1930-40-es években Kállay István, Kállay Istvánné (Tóth Ida), Babó Antal, Herpay László, Ócsai Nagy Lászlóné, Bagi Antal, Németh László, Tímár Erzsébet, Tóth Sándorné (Ovárdics Anna), vitéz Vajthó István, Cséke Béla, dr. Gál Ferenc, Varga Eszter, Pór Gyula, Bankó Melánia, Szebényi Kálmán, Lőrincz Béla, Baranyai Lajosné (Papp Ilona) és Baranyai Lajos tanítottak a fülöpházi II. számú iskolában.

Közülük néhány névvel már találkoztunk a tanítói névsorokban, ugyanis a tanítókat időnként áthelyezték egyik tanyasi iskolából a másikba, vagy a belterületi központi iskolába. Egy-egy meghirdetett állásra többen is jelentkeztek, de előfordult, hogy az állásokat már el sem foglalták, esetleg csak néhány hónapig látták el. Ennek valószínű oka lehetett, hogy a tanyasi élet sok nehézséggel járt. Nem voltak még kiépített utak, nagy volt a távolság a község és a tanyavilág között. Így a tanult, társasági élethez szokott tanítók mindentől elzártan, mondhatni magányosan élték mindennapjaikat.

A volt telekpusztai iskola

Klebelsberg Kunó kultuszminiszter 1926-ban a tanyai iskolák szükségességéről a következőket mondta: *„Én itt nyolcmillió magyart találtam és ebből a nyolc millió maradék magyarból egy millió volt a hat évesnél idősebb írni-olvasni nem tudó, akiknek írni-olvasni kellett volna. Természetes, hogy legfőbb feladatom volt kimenni az alföldi tanyákra, a latifundiumok majorjaiba, hogy ott is megszervezzük az elemi iskolát és hogy véget vessünk ennek a szégyenletes állapotnak."*

(folytatás a 8. oldalon)

(folytatás a 7. oldalról)

Az iskolaépítési program az 1926. évi VII. törvénycikkre épült. A népiskolai törvény és az építési akció a tanyákban gazdag térségekre, elsősorban az Alföldre és a Dunántúl néhány pontjára terjedt ki. Öt évre szólt és 5000 iskola létrehozását tűzte ki célul. Fülöpszállás pusztai iskoláinak száma kettővel bővült a Klebelsberg-féle iskolaépítő program keretében.

Az egyik Székek pusztán (Kígyós háton), a másik Telek pusztán létesült. Ezek az iskolaépületek a legmodernebb típustervek felhasználásával, téglából épültek, vörösfenyő padozattal, nagy ablakokkal, palatetővel. Tanítói lakás, udvari melléképületek, 4600 m^2-es kert, és 400 m^2-es udvar is tartozott hozzájuk. Szénnel és fával fűtöttek, petróleummal világítottak és kerekes kút biztosította a vízellátást.

Telek pusztán is 1931 őszén kezdődött meg a tanítás. Az első ismert tanító Pálfy János volt. Utána Ferenczy Sarolta, Pécsi Sára (később Kasztovszky Béláné), Takács Ida (Ander Lászlóné) tanított itt.1946. április 1-jétől Fülöp István lett az iskola tanítója, egyben vezetője is, hiszen egy tanerővel működő, egy tanulócsoportos iskoláról van szó. Az alsós és a felsős gyermekeket együtt oktatták itt. Igazgatásilag Fülöpszállás belterületi iskolájához tartozott, a legközelebbi iskola 2 km távolságra, Soltszentimrén volt. Évenként változó létszámmal, a 40-es években még 60-68 kisdiák, az 50-es években 34-37, majd 26 fő járt ide, és 1962-ben bezárta kapuit az iskola.

Székek puszta (Kígyós hát) iskolájában ugyancsak 1931-től oktatták a nebulókat. Az első tanítónő Ferenczy Sarolta volt, őt követte Héjjas Katalin, Dankó Imre, Széll Katalin és Babó Antal. Igen nagy távolságokról, 3 – 5 km-ről jártak ebbe az iskolába a gyerekek. Kígyós hátról, a Kígyós partról és Kelemen székről gyalogosan jöttek, de már Ótóhalomról a nagy távolság miatt lovas kocsival hordták őket. Itt is 1962-ben szűnt meg a tanítás.

A 70-es évek végére Fülöpszállás mind a hat tanyai (pusztai) iskolájában befejeződött az oktatás. Ezekre a kis tanyai iskolákra valóban érvényesek voltak Arthur Conan Doyle szavai: *„Iskolák. Világítótornyok! A jövő fényjelei! Száz és száz kis magot tartalmazó gubók, belőlük fog megszületni az új, a jobb, a bölcsebb.”*

Varga Istvánné helytörténeti kutató

Jász-kun közéleti arcképek – Subadoktor

„Nem mindig diadalmenet az élet, nem csupa siker,
de az is igaz, hogy bármi sikerülhet, ha az ember valóban akarja, de nem azonnal.
Sikerülhet, ha kitartóan, saját vágyával összhangban cselekszik,
és ha hitelesen sajátja a vágy; nem pedig olyasmi, amit mások ültettek a szívébe.”

Jorge Bucay

A hit és hivatás metszésében

Dr. Suba Györgyről már akkor sokat tudtam, amikor még személyesen nem is találkoztunk. Nagyjából tíz évnek is el kellett telnie ahhoz, hogy a személyesen találkozóra sor kerülhetett, akkor is csak távoli ismerősnek mondhattuk magunkat – egészen a közelmúltig, amikor egy nem várt, de később sok örömet jelentő munka kapcsán több hónapon keresztül meglehetősen sokszor találkoztunk. A korai, egyoldalú ismeretségbe a férjem révén kerültünk, aki a jászberényi Tanítóképző Főiskola, majd jogutódja, a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Kara docense volt, s itt látott el üzemorvosi teendőket

Dr. Suba György

„Subadoktor”. Nem sokszor találkoztak, de az évenként esedékes munkaegészségügyi vizsgálatok kapcsán kedélyesen elbeszélgettek, a főorvos úr szelíd humoráról, emberségéről, bölcsességéről a filozofikus hajlamú férjem sokat mesélt. Így lett olykor-olykor esti beszélgetéseink főszereplője a doktor úr. A személyes találkozókra akkor került sor, amikor feleségét, Kocsis Julót elkísérte az apáti rendezvényekre, akit a Jászapátin eltöltött évei és az itt végzett népművelő munkái miatt már régóta ismertem. A köszönésen túl ekkor sem jutottunk tovább, de mindannyiszor feltűnt, mennyi udvarias figyelmet, tiszteletet tanúsít beszélgetőpartnereivel szemben, jóllehet, mindenki sokkal fiatalabb volt nála. A közelebbi ismeretséget Juló nagy ívű munkája jelentette a Jászberényben szolgált illetve ide kötődő papokról, amibe az utolsó előtti fázistól, a végső megfogalmazástól a nyomdába adásig szerencsém volt bekapcsolódni, s ennek kapcsán naponta találkoztam a férjjel, egy pátriárka bölcsességű és külsejű (talán a hosszú hófehér szakáll hiányzik), a végtelen nyugalmat és állandó derűt sugárzó, idős korában is jegenyetartású férfival, dr. Suba György nyugdíjas orvossal.

Természetesen munka közben vele is folyton konzultáltunk, sokat segített a helyismerete, a klasszikus latinos műveltsége, a régi liturgia ismerete és általános humánuma, türelme, csendes, de határozott véleménye. Egyre inkább kíváncsi lettem arra, ki is az a Subadoktor, s egy hosszabb beszélgetés után erre is választ kaphattam, bár meggyőződésem, hogy ha még egyszer ugyanennyit beszélgetnénk, az is megtölthetne jó néhány oldalt. Vagyis vannak még fehér foltok, felfedezésre váró területek a hosszú és tartalmas életpályán.

Suba György Jászberényben született 1928-ban, édesapja városi tisztviselő (főszámvevő) volt, s írásos adatok vannak arra, hogy család már a török időkben is itt élt, hiszen az ún. Pentz-féle összeírásban (1699) helybelinek vallották magukat, s ezt csak akkor tehették meg, ha már több mint egy évszázada helyben laktak. A Jászsághoz való ragaszkodása innen is eredeztethető, a tudatosságból, akkor is, ha az országban sokfelé élnek Suba nevezetűek. Ő mégis a felnevelő földnek, a szűkebb hazának a Jászságot tartja, ahol nem volt nehéz a történelmi korokban a császári hadseregbe a katonák kiállítása, amikor is megkövetelték a minimum 170 cm-es testmagasságot. A berényi Subák nagyon könnyen szolgáltatták a 180 cm feletti átlagot, meg az egyenes derekat, a tiszta tekintetet és az elvekhez való hűséget.

Az édesapa fényképét látva tudjuk, hogy jó géneket örökölt Subadoktor. Ugyanaz a tekintet, ugyanaz a tartás, ugyanaz az eltökéltség és ugyanakkor szelídség néz le ránk, mint ami Suba doktorból is sugárzik. Az édesapa, Suba Lajos közgazdasági egyetemi tanulmányokat folytatott, ám ekkor az édesapja hirtelen meghalt, így tanulmányait nem fejezhette be (a gazdaságot valakinek vinni kellett tovább), ám később, amíg lehetett, pénzügyi területen dolgozott. Feleségül egy neves iparoscsalád lányát vette el, a szűcs és a szabó mesterség fortélyait a családi legendárium szerint kisgyermekkorában még a doktor úr is kipróbálhatta. Apai ágon a nagyapának jelentős szőlei és szántóföldjei voltak, így középbirtokkal rendelkező földművesekként éltek. Ez a tudat megtanította neki is a kétkezi munka tiszteletét, s talán a sorsfordító és –próbáló időkben is ez a tisztelet és elkötelezettség mentette meg a nagyobb tragédiától. Hárman voltak testvérek, öccse egyetemista korában meghalt, a húga ma is él Szolnokon.

A család nagyon fontosnak tartotta a gyermekek minőségi képzését, már a szülei családjában is hagyomány volt a legjobb iskolák kiválasztása a gyermekek számára, ahol a színvonalas tanítás mellett ugyanolyan fontos volt a vallásos szellemben való nevelés, mint az életre való gyakorlati felkészítés. A fiúk is, a lányok is katolikus nevelési szellemű iskolákba jártak, ahol széles ismereteket és megbízható tudást kaptak egy gyermekközpontú, ugyanakkor hazafias nevelésre építő korban. A cserkészet és a Mária kongregáció, a ministrálás és a szakköri munkában való részvétel, az önképzés és az iskolai felkészülés egyaránt része volt a kor diákja mindennapjainak, a kis Suba Gyurinak pedig különösen.

Tízévesen került az Állami József nádor Gimnáziumba, lakóhelyén, Jászberényben, s itt végzett 1946-ban az utolsó osztályban, ami még ezt a nevet viselte. Szívesen emlékezik vissza szeretett tanáraira, akik később szinte mindannyian magasabb fokozaton is tanítottak, egyetemen, főiskolán fejezték be tanári pályájukat. Pl.: dr. Lessy Viktor, aki a szegedi egyetemen engem pl. latinra oktatott, Szalánczy Sámuel a miskolci egyetemen lett a tantárgy oktatója, a volt gimnáziumi igazgató, Andrássy Béla pedig a helyi tanítóképző főiskola legendás főigazgatójaként ment jóval később nyugdíjba, Simon András szintén ennek az intézménynek lett a tanára néhány év múlva. A fiatal és tehetséges tanáraiktól sokat kaptak a kisdiákok a tanórákon és azokon kívül is. Hálásan emlékszik vissza Kovács István hittanárra, aki egyben a cserkészcsapat vezetője is volt, s akinek rengeteg romantikus-sportos-hazafias programot köszönhet. Itt volt őrsvezetője az a fiatalon, mindössze 49 évesen elhunyt Wittman Tibor, aki később a szegedi egyetem nagyhírű professzora lett. Vele és társaival együtt vett részt 1939-ben az emlékezetes cserkésztalálkozón a kárpátaljai Volóc-on, amit a mai napig elfogódottan, kedves emlékként emlegetett.

Cserkészparancsnoka Rékasi József Csaba O. Praem volt, akivel már felnőttként is évtizedeken át tartotta a kapcsolatot (és nem csak azért, mert

Suba György kiscserkész korában

a bérmakeresztapja is volt), jóllehet, hosszú pályafutása döntő részén nem Magyarországon teljesítette papi-szerzetesi szolgálatát.

Ma már nehezen hihető, hogy az orvosi pálya iránti érdeklődése is ettől az igen korai időtől datálható. A szokások szerint minden kiscserkésznek megvolt a maga beosztása, az ifjú Gyurika elsősegélynyújtó volt, a nyakában egy nagy vöröskeresztes vászontáskával. Ekkor köteleződött el az egészségügy iránt, s ha hosszabb és nem kívánt kitérőkkel is, de végül sikerült élete célját elérni, igaz, előbb még érettségiznie kellett.

Suba Gyuri jó tanuló volt, a példás magaviseletű, szorgalmas, az órákra lelkiismeretesen készülő kisdiák egyre tudatosabban készült a háborús mostoha időkben is a hivatására, pedig a katonakórháznak berendezett gimnáziumi épület helyett magánházban folyt az oktatás. A több helyen sérült tantermek, a hiányos berendezések egyáltalán nem nyújtottak ideális körülményeket a tanításhoz, tanuláshoz, a továbbtanuláshoz. Az áthaladó front és a katonai behívók miatt nem lehettek teljesek a tanévek, a töredékévek nehézségei és a kitört ablakok miatti hideg, egyéb mostoha körülmények ellenére a tanulást soha nem bliccelte el. A nehéz feltételek nem szegték a kedvét, sőt, ha lehet, tovább növelték elhatározásának szilárdságát, s ez nem nagyhangú fogadkozásokban testesült meg, hanem kitartó, szorgalmas munkában. Pontosan olyanban, ami később is jellemezte

Az érettségi éve, 1946 sem volt minden problémától mentes. Édesapját már korábban B-listázták. Hogy a család megélhetése biztosítva legyen, fizikai munkát vállalt, előbb a Zagyva szabályozásban vett részt, később az Újerdei Állami Gazdaságba került. Közben fia megkezdhette egyetemi tanulmányait, éppen a nyolcadik szemeszternél, a IV. évfolyamnál tartott, amikor 1950-ben rosszkor volt rossz helyen, mint ahogy az annyiszor megtörtént már sokakkal. A tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi karán folytatta, de szállása a régi kapcsolatoknak köszönhetően a premontrei szerzetesrend Horánszky utcai kollégiumában volt. És ez lett a végzete. Amikor 1950. június 18-án – s ezt a szomorú dátumot soha nem felejti el – az AVH a szerzetesrendeket kezdte felszámolni, a rendházakat kiüríteni, az összes ott tartózkodót, akár szerzetes volt, akár nem, elfogták, és hosszabb-rövidebb fogva tartás után internálták, még nem gondolta, ez a tény milyen hosszú időre és milyen mélyen fog hatni életére.

Bekerült ő is többedmagával a Zrínyi utcai rendőrkapitányságra, tárgyalás, hivatalos eljárás nélkül (hacsak nem lehet annak nevezni egy nagyhatalmú rendőr fenyegetését: „jó kis társaság, majd gondom lesz magukra” – mondta) és valóban lett, 10 nap múlva Kistarcsára került. Esélyük sem volt arra, hogy bármilyen magyarázatot is adjanak a rendház kollégiumában való tartózkodásra, a verdikt egyoldalúan született meg: internálás. Először Kistarcsa az év decemberéig, majd innen karácsonyi ajándékként a híres-hírhedt Recsk, a magyar „Gulág”.

(folytatás a 10. oldalon)

(folytatás a 9. oldalról)

Az internálás vagy inkább kényszermunka ideje alatt illusztris társai voltak, többek között vele együtt raboskodott Kéri Kálmán, a Honvédelmi Minisztérium katonai főnöke 1945-ben, a szovjetekkel a békéről tárgyaló delegáció tagja, a későbbi vezérezredes, politikus, és sokak mellett Faludy György, a híres költő, műfordító.

Suba doktor a rendelőben 1975-ben

A féléves kistarcsai fogva tartást követő internálás, ami valójában nehéz fizikai munka végzését megkövetelő kényszermunka volt, két évig tartott, de a megaláztatások, a nagyon hiányos étkezés, és a megerőltető munkavégzés mellett tartogatott – a sors fintoraként – meglepetéseket is: egy alkalommal ismerőst fedezett fel az újonnan érkezettek között. Kiderült, hogy az a nagyhatalmú és nagyszájú rendőrtiszt volt az, aki őt és társait minden ítélet és meghallgatás nélkül idejuttatta. Suba György internált akkor megbocsátott a vele olyan kegyetlenül eljárónak, de azért megjegyezte: *„most te ugyanolyan sorban vagy, mint mi, csak az vigasztal, hogy minket az ellenségeink küldtek ide, téged meg a barátaid.*" Ez némi elégtételül is szolgálhatott a számára. Igaz, még egyszer majd találkoznak, de erről majd később…..

Elérkezett 1952 decemberének közepe. Korábban nem mutatott semmi jel arra, hogy ez a nap másmilyen lesz, mint az előzőek, de mégis az lett. Éjfélkor a barakkban bekiáltották az anyja nevét és a születési idejét, más barakkokban ugyanígy jártak el néhány társával, őket különválasztották, majd egy rabomobilba zárták, olyan szűk helyre, hogy ott alig fért el a nagynövésű Suba György, aki még mindig nem doktor….

Fogalmuk sem volt, hogy hova viszik őket, hosszú zötyögés után kakaskukorékolást hallott, amiből azt biztosan tudta, hogy nem Budapest valamelyik belső kerülete a pillanatnyi végállomás. Valóban nem az volt. A circulus vitiosus, vagyis a körben járás tipikus esete történt, visszakerültek a kiindulópontra, Kistarcsára. De milyen sok és ép ésszel fel nem fogható dolog történt meg velük ez idő alatt! A kiszolgáltatottságnak és a megalázásnak olyan foka történt meg vele is, ami nyugodtan nevezhető embertelenségnek, az emberiség elleni égbekiáltó bűntettnek. A kérdésre, hogy miért vagy itt, természetesen nem tudtak válaszolni, hiszen hivatalosan nem közölték velük az internálás okát, de a hatalom megadta a nagyon is talányos választ: „szabadon léte állambiztonsági szempontból nem kívánatos." Naponta nevezték őket piszkos fasisztának, gazembernek, hazaárulónak, s nem is kételkedtek az őrök jóslatában, amit szintén előszeretettel mondogattak fenyegetően: „itt fogsz megrohadni." Ebből is kijutott bőven Suba Györgynek, pedig a háború alatt még csak gimnazista volt!

Ahogy annak idején nem magyarázták meg, hogy miért vitték el őket, úgy arra sem kaptak magyarázatot, hogy most miért mehetnek haza. Suba doktor úgy véli, a nagypolitikának biztosan köze volt ehhez. Egyrészt egy Recskről szökött rab a Szabad Európa Rádióban felolvasta a recski rabok névsorát, ezzel nemzetközi botrány is kialakult, sokáig nem lehetett titkolni a táborok létezését, másrészt – ahogy azt Suba György emlékezete tartja – biztosan Sztálin halála miatt. A valóság az, hogy inkább születésnapi ajándék lehetett, mivel Sztálin december 18-án született, de a halálára se kellett már sokat várni, ami 1953. március 5-én következett be. Egyre biztosan emlékszik, amikor Kistarcsáról hazaért Jászberénybe, annak a háznak az ablakában, ahol a szülei korábban laktak, egy kivilágított Sztálin-kép volt kitéve. Innen biztosan tudta, hogy a szüleivel valami történt, mert az ő édesapja ezt soha nem tette volna meg. Nem illett a személyiségéhez. És valóban. Egy régebbi ismerős, aki éppen a hajnali misére ment, felvilágosította, hogy a szülőket kiköltöztették, de hogy hová, azt nem tudta. Az apai nagyszülők azonban még mindig szemben laktak. S hogy Historia nagyasszonynak vicces pillanatai is vannak, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a megérkezése olyan lett, akár egy burleszk-jelenet. Bekopogott a nagyszülőkhöz, s ők – a nagy öröm vagy izgalom miatt – nem találták a kulcsot. Az ablakot nyitották ki, hogy minél előbb köszönthessék a hazatérőt, akiről két és fél évig azt sem tudták, egyáltalán hol van, él-e, hal-e, s most bemászott az ablakon, belül azonban a nagymama hintaszékébe esett, onnan katapulttal érkezett a szoba közepére. De végre „majdnem" otthon volt! Innen a nagynénje férje vitte a szülőkhöz a Varga utcába.

Ezután még hosszú ideig fizikai munkát végzett, bár közben rendszeresen érdeklődött, hogyan folytathatná megkezdett orvosi tanulmányait. Soha nem kapott részletes indoklást, az elutasítás rövid és megfellebbezhetetlennek tűnő volt. Édesapja mellett dolgozott tovább Jászberényben, állami gazdaságban pincemunkás volt, majd „feljebb" került, a szó szoros értelmében is a föld fölé, hivatásos gépkocsivezetői vizsgát tett, de osztályidegen és megbízhatatlan volt, ezért még az állami gazdaságból is kidobták. Budapestre került, itt a Geofizikai Intézetben dolgozott. (Ez az intézet volt az, amelyik befogadta a hasonló sorsúakat.) Később kiderült, mégis lehet fellebbezni, rendkívüli meghallgatásra behívták, de ez bántotta az önérzetét, hiszen már elvégzett négy évet. Szerinte nem a felvételéről kellene dönteni, hanem a mielőbbi folytatást engedélyezni. Végül egy dörgedelmes levél kíséretében, amiben felhívták a figyelmét arra, hogy a legkisebb vétség

esetén megszűnik a hallgatói jogviszonya, vagyis kirúgják az egyetemről, tájékoztatták arról is, hogy tanulmányait a harmadik évfolyamtól folytathatja. Mindez 1956 október elején történt, a tanulmányait október 20-tól folytathatta. A kor viszonyait ismerve nem véletlen, hogy a csoporttársai tartottak tőle, nem tudták, hogyan kerülhet közéjük egy jóval idősebb hallgató, ráadásul a tanév megkezdődése után. Sok idő a töprengésre nem maradt, mert a forradalmi megmozdulások más irányba fordították a fiatalok figyelmét. Ő is részt vett az egyetemista fiatalok felvonulásán, egészen a Sztálin-szobor ledöntéséig kísérte a menetet, ebben már nem vett részt, tisztes távolból figyelte az eseményeket. Hogy nem lett nagyobb baj a dologból, az annak volt köszönhető, hogy az egyik nagybátyja, aki a Horthy-korszakban katonatiszt volt, reálpolitikusként nagyon jól átlátta, hogy bármilyen szép is a cél, sikerre nem vezethet, mert a szovjethatalom túl nagy ahhoz, hogy precedenst engedjen más népeknek is a szembefordulással, másrészt az angoloknak, amerikaiaknak nem volt fontos, hogy segítsék a magyar szabadságmozgalmat – hallotta a féltő szavakat. Így került nagykorúként szülői (rokoni) felügyelet alá, egyedül sehová nem mehetett ezekben a napokban. November 2-án néhány hónapra hazakerült, így november 4-én a Varga utcai házból nézte a jászberényi főtemplom tornyának égését. Ez is bekerült a szomorú emlékei tárába. Már eddig is volt jó néhány, s még nincs vége a veszteségeknek!

Jászberényi tartózkodásának ideje alatt önkéntes segítőként igyekezett hasznossá tenni magát a helyi kórházban. Az oktatás az egyetemen csak 1957 februárjában indult meg, s alig kezdték meg az oktatást, megkezdődött az internáltak elszámoltatása, mit csináltak 1956 őszén. Természetesen, mint volt internáltat, őt sem hagyták nyugton. Ekkor egy merész húzásra szánta rá magát, felkereste azt – az időközben rehabilitált – rendőrtisztet, akinek a mátrai „kirándulást" köszönhette, aki miatt ő is tagja lett a „*mátrai lovagrendnek*". A segítségét kérte egykori „jóakarójának", hogy ha valaki, akkor ő biztosan tudja, miért is internálták. A főrendőr megismerte, és becsületére legyen mondva, kiállíttatott egy olyan igazolást, ami azt bizonyította, hogy az internálás indokolatlan volt. Ettől kezdve nem zaklatták tovább, hiszen 1956-ban semmi rendszerelleneset nem csinált.

Tanulmányait most már zavartalanul folytathatta, úgy készülhetett a választott életpályájára, ahogy mindig is szeretett volna. Az orvosi stúdiumokat kiváló eredménnyel zárta, az ismert okok miatt nyolc év késéssel, 1960-ban fejezte be tanulmányait. De a diploma kiállítása sem volt minden problémától mentes. Hihetetlen, de az utolsó pillanatban derült ki egy szorgalmas hivatalnok utolsó ellenőrző munkája során, hogy nem volt orosz nyelvből érvényes vizsgája, bár ez eddig senkit sem zavart, legkevésbé Suba Györgyöt. S ennek oka is a történelem. Egyetemi tanulmányait 1946-ban kezdte el, ekkor elég volt a latin, német, francia nyelv ismerete, tanulása, oroszt egy percig sem tanult. Amikor újrakezdte a tanulmányait, akkor a csoporttársak már túl voltak a kötelező orosz nyelven, senkinek nem jutott eszébe, hogy neki ezt pótolni kellett volna. Kivéve a Tanulmányi hivatalt, szinte az utolsó utáni pillanatban. Természetesen megszervezték számára a vizsgát, de mivel sem a cirill abc-t nem ismerte, sem a szavakat, pláne nem a nyelvtant, így teljesen reménytelennek tűnt a helyzet. Végül a történelemi akadályok elhárultak, diplomájának minősítése *cum laude* lett. Sok-sok kellemes, olykor mulatságos emléke van professzorokról, vizsgákról, gyakorlatokról, ezek sora újabb kötetet tölthetne meg. Abban azonban teljesen biztos, hogy ezek mindegyike hozzájárult később megfogalmazott hitvallásához, a maga számára megszabott szigorú etikai kódexhez.

Bár több helyen volt kórházi gyakorlaton (Kiskunfélegyházán, Jászberényben, Budapesten), igazi tanítójának mégis Jászberény legendás főorvosát, a mindig kifogástalanul öltözködő és pedáns (a szónak abban a jelentésében, hogy róla példát lehet venni az élet minden területén) Sárközi Ferencet tartja. Ő azt is megtanította neki, hogy ne úgy dolgozzon, ahogy másoktól látta, hanem úgy, ahogy azt neki megtanította, s a pontosságból, alaposságból soha ne engedjen. Mesterének tartja még Dabasi Halász Györgyöt, a neves sebészt is. Dolgozott Miskolcon és Karcagon, mielőtt Jászberénybe került volna. Már krisztusi korban volt, amikor Kiskunfélegyházán megismerte későbbi feleségét, a szintén orvos Erdei Saroltát, a felnőve szintén orvossá lett László fia édesanyját. Sajnos, a második terhességnél súlyos komplikációk léptek fel, s a többszörös orvosi felügyelet és a leggondosabb beavatkozások ellenére sem lehetett sem az anyát, sem a gyermeket megmenteni. Így maradt özvegyen 12 évi házasság után, egy 10 éves kisgyermekkel. Nem volt könnyű a gyász időszaka, nagy volt a veszteség, ugyanakkor a munka egyre növekedett, a gyereknevelés felelősségének terhét nagynénjei segítségével viselte. Háromévi özvegység után újra megnősült, felesége a gyógyszerész Fülöp Margit lett. Újabb megpróbáltatások következtek, fiatal felesége súlyos beteg lett, majd kilencévi tünetmentesség után újra támadott a kór, és 1992 januárjában Suba György ismét egyedül maradt…… A bibliai mondást leegyszerűsítve: „Akit Isten szeret, azt próbára teszi!"

(folytatás a 12. oldalon)

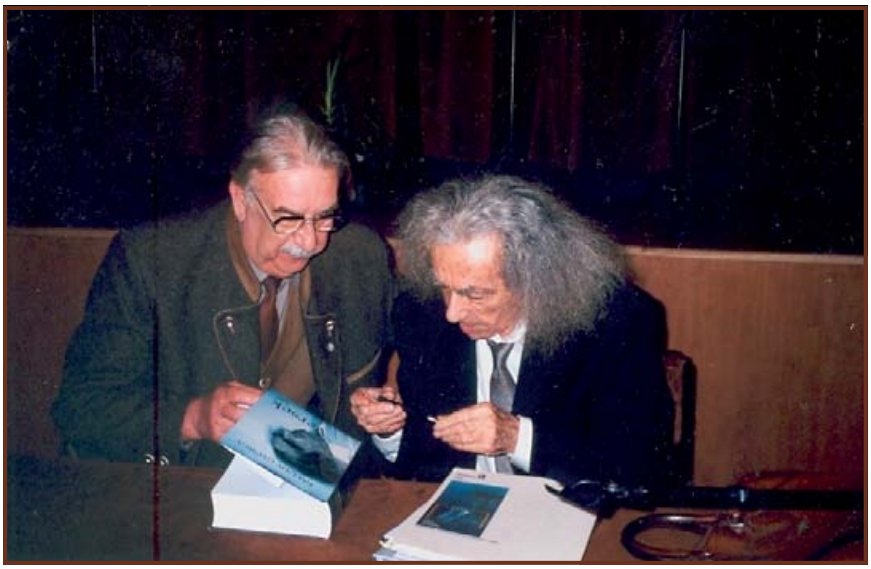

Faludy György és Suba György recski rabtársak ***Fotó: Aszódi Ferenc***

(folytatás a 11. oldalról)

Isten nagyon szereti Suba Györgyöt, mert sokszorosan próbára tette, de ő soha nem méltatlankodott, pláne nem szitkozódott, hanem keresztényi lelkülettel elfogadta a rámért sorsot.

Közben az egyszerű hétköznapokon a megpróbáltatások ideje alatt is szülővárosában volt (1962–1977 között) körzeti orvos. Bár sebésznek készült, de abban az időben nem a személy határozta el, hogy hol és melyik területen fog dolgozni, hanem „népköztársasági érdekből" a központi hatalom helyezte el az orvosokat (és tanárokat), lehetőleg oda, ahová végképp nem akartak menni. Szerencsének tartja, hogy éppen a Béta-telep körzetébe került, pedig nem volt egyszerű, mert kiterjedt tanyavilág is tartozott hozzá, amit csak csizmában és gyalog lehetett a leginkább megközelíteni abban az időben. Milyen távol volt ez attól, amire készült, s amire a kiváló képesítése alapján joggal számított!

Mégsem tiltakozott, hanem ott próbált megfelelni, ahol szükség volt rá. Idősebb kollégáitól megpróbálta eltanulni a fortélyokat, fogásokat, mivel abban az időben még sokkal összetettebb volt a körzeti orvos feladata, mint manapság. Akkor ott nekik helyben kellett megoldani a dolgokat, egyszerre voltak sebészek, akik a kisebb beavatkozásokat elvégezték, szemészek és fül-, orr-, gégeszakorvosok, esetleg munkaegészségügyi szakorvosok és természetesen belgyógyászok, gyermekorvosok, addiktológusok, szóval jolly jokerek, elégséges műszerezettség nélkül. Ez utóbbihoz is fűződik egy humoros esete: lélekszakadva jön egy fiú, s kéri, azonnal jöjjön ki hozzájuk a doktor úr, mert az édesapja a halálán van. Alig szedi össze szükséges műszereket, mire megérkezik a második fiú is a családból, s ha lehet, még izgatottabban ismétli meg a kérést. Amint megérkezik a helyszínre, látja, hogy az apa ágyát a szoba közepére húzták, hogy a lelkének legyen elég helye elszállni, ha úgy hozza a sors, amikor az apa éledezni kezd. Kiderült, éppen fizetés volt a munkahelyén és egy kissé „elbágyadt".

Ma már – vallja – alapjaiban változott meg a körzeti vagy családorvoslás, szerinte olyan lett, mint a forgalomirányító: minden betegséggel a szakorvoshoz kell küldenie a beteget vagy laborba, ezért a gyógyítás mellett nála a megelőzés kezdett nagyobb szerepet kapni. Éppen jókor, mert egyre nagyobb csábítás érte a munkaegészségügy területéről, először csak félállásban, később teljes állásban lett az Aprítógépgyár üzemorvosa, a tanítóképzőben pedig iskolaorvosi teendőket látott el. 1998–2006-ig Jászapátin is a munkaegészségügyben dolgozott. Már régen elérte a nyugdíjkorhatárt (1988-ban), de tovább dolgozott, és ténylegesen csak 2006-ban, 78 évesen vonult nyugdíjba. Ekkor sem maradt tétlen, az addig is meglévő társadalmi megbízatásai megsokasodtak. Erre az időre esik harmadik házassága, amit Kocsis Juliannával kötött, s akivel a napokban (2015 júniusában) ünnepelték házasságuk 20. évfordulóját. Házasságát csak üzemi balesetként emlegeti – miközben hamiskásan mosolyogva kikacsint a beszélgetőpartnerre, hogy jól értse, amit mondani akar, hiszen mindketten hivatalos úton voltak, amikor egymásra találtak. Ez a húsz év harmóniában és feltétlen tiszteletben telt el, aminek a legfontosabb jellemzői az előzőeken kívül a két család harmadik nemzedékének, a tíz unokának a segítése, a közös érdeklődés a világ kis és nagy dolgai iránt, és a keresztény lelkiség, aminek megélésében egymást kölcsönösen segítik azóta is. Kisgyermekkora óta gyakorolta római katolikus vallását, soha nem kérkedett vele, de soha nem is tagadta. Fiatalon, ha hazaérkezett, gyakran találkozott a fiatal káplánokkal, többükkel barátokká váltak.

Búcsúest Demeter Mátyás érseki tanácsos tiszteletére 2014 júniusában ***Fotó: Aszódi Ferenc***

Kezelte, orvosolta volt tanárai bajait, de a város papjai is a betegei voltak. Kapcsolata tehát igen erős volt az egyházzal mindig, már csak az apai, anyai hagyomány miatt is, akik annak idején szívesen vállaltak munkát a plébánián a világi ügyekben. Édesapja a Szentkúti plébánia világi elnöke és számvevője volt hosszú éveken át. A fia, Suba György komolyabban csak 1991-ben kapcsolódott be az egyház ügyeibe, ő lett az egyházi képviselő a Nagyboldogasszony Katolikus Általános Iskola

iskolaszékében az akkori plébános, Farkas Mátyás kérésére. Még intenzívebbé vált ez a kapcsolat 2000-től, amikor szintén a plébános úr kérésére elvállalta a KÉSZ (Keresztény Értelmiségiek Szövetsége) jászberényi csoportjának megszervezését és megalakítását. A tevékeny feleség, a népművelő Juló mindenben a segítségére volt és van azóta is.

A jó szervezésnek köszönhetően meg is alakult a KÉSZ, ez évben ünnepli alapításának 15. évfordulóját. Azóta is ő az elnök, s ezt a feladatát is nagy komolysággal és felelősségérzettel látja el.

A helyi KÉSZ egyre inkább meghatározó szerepet játszik a város életében, s ez egyaránt köszönhető Subadoktornak, de a feleségének is éppen annyira. Nem is lehet, de talán nem is lenne szerencsés különválasztani a feladataikat, munkavégzésüket, szimbiózisban élnek és dolgoznak, miközben folyton azt nézik, hogyan könnyíthetnék meg a másikuk dolgát. Ekkora figyelmet és szeretetet ritkán lát az ember. Talán csak Philemon és Baucis megható története hasonlítható hozzájuk.

Civil tevékenységeinek, megbízatásainak se vége, se hossza. A Magyar Vöröskeresztben, a polgárvédelem helyi csoportjánál a praxisa alatt állandóan tevékenykedett. Tagja a Főplébánia képviselő-testületének, a Honvéd Jász Kaszinó Kulturális Egyesületnek, a Városvédő és Szépítő Egyesületnek, a Jászok Egyesületének. Az orvosi rehabilitációs bizottság elnökeként két évtizeden át szaktanácsadói feladatokat látott el. A Magyar Orvosi Kamarának tagja. Tizenhét éve tevékenykedik a jászapáti Vándorfy János Honismereti Szakkörben.

Párjával együtt tizenkét jászberényi és jászapáti helytörténeti könyv kiadásának, szerkesztésének meghatározó személye, részese. Mindig azt a feladatot vállalta magára, amiben a leginkább segíteni tudott. Esetenként a szerkesztés, korrektúra volt a feladata, máskor a nyomdai kivitelezés lebonyolítását, az anyagi fedezet előteremtését vállalta. Az ő elnöksége alatt kezdődött a jászberényi Egyházi Népénekes Találkozók sorozata, az emléktáblák állítása, az Ars Sacra fesztiválok és a közel száz közművelődési és spirituális előadás megvalósítása. Tizenkét éve szerkeszti feleségével együtt a KÉSZ Hírlevelet. Közös ötletük volt a város védőszentjének tiszteletére a Szent Rozália Díj alapítása.

Az ő vezetésével alakult ki, és vált egyre gyümölcsözőbbé a kapcsolat a halicsi (Szlovákia) Mária Leányai szerzetes rendházzal, az ipolysági (Szlovákia) Palóc Társasággal és a vechtai (Németország) Unitas szerevezettel, a Rákóczi Szövetség Balogmenti szervezetével.

A KÉSZ alakulásának 10. évfordulója alkalmával az általa vezetett csoport elnyerte a Jászsági Civil Vándordíjat. Közben ő maga is kapott elismeréseket, kitüntetéseket, ha nem is annyit és olyanokat, mint amennyit megérdemelt volna.

Érdemes orvos (1976) majd Kiváló orvos (1985) lett, munkáját Pro Urbe díjjal ismerte el Jászberény (1994), megkapta az Apponyi Albert díjat (1996), és a Pro Magnanimitate tua (Nagylelkűségedért) kitüntetést (2005), Jászberény Díszpolgára lett (2009), 2013-ban Jász-Nagykun-Szolnok Megyéért Díjat vehette át, a Polgárvédelem és a Magyar Vöröskereszt több kitüntetésével is megtisztelték.

Megbízható férj és édesapa, saját és fogadott unokáinak szeretett nagyapja, akinek 87 évesen is fiatalosan élénk az érdeklődése és az észjárása, ha mozgásában már nem is a régi, de még mindig sokat tanulhat(na) tőle az ifjabb nemzedék. Ő maga is vallja: *„Meg tudlak tanítani arra, hogy miként kell átkelni a folyón, meg tudlak tanítani arra, hogy miként kell felmászni egy hegyre, de azt nem tudom neked megmondani, hogy hol van a te folyód és hol van a te hegyed." (Jorge Bucay)*

Egész életére jellemző volt a finom tapintat, a rá bízott emberek szolgálata, az önzetlenül, ellenszolgáltatás nélkül végzett lelkiismeretes munka, a segítőkészség, de távol tartotta magát mindig attól, hogy rátelepedjen bárkire is, hogy tekintélyével, szaktudásával, erkölcsi elveivel nyomást gyakoroljon környezetére. Vagyis adott útmutatást annak, aki ezt igényelte, de semmiképpen nem mondta, hogy csak egyetlen út és mód van a dolgok végzéséhez, és csak az, amit ő ismer.

Talán ezért is övezi szülővárosában szeretet és tisztelet, ezért válhatott a neve, Subadoktor fogalommá, ezért lehet sokunk példaképe, mert bölcs derűvel tudja szemlélni a minket körülvevő világot, mint aki Babits Mihály Mint különös hírmondó című versének hősével együtt már tudja: *„…mily kicsi minden/emberi történés!"*

És mi már azt is tudjuk, hogy kicsisége ellenére is milyen fontos minden emberi történés! Suba György doktor úr élete, helytállása és megpróbáltatása kiváló példa ennek bizonyítására.

Dr. Kalmár Pálné
ny. középiskolai igazgató

A jákóhalmiak sikere

A jászjákóhalmi Községi Népdalkör nagy sikerrel szerepelt az egri 26. Nemzetközi Palóc Gálán, ahol kiváló minősítést kapott.

Fotó: Papp Enikő

Ezüstlánc-díjat kapott Jánoshida polgármestere

A Magyar Önkormányzatok Szövetsége 2015. november 18-án ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját a Gödöllői Királyi Kastélyban. A nagyszabású ünnepségen került sor az idei Polgármesteri Ezüstlánc- és a Polgármesteri Arany Pecsétgyűrű-díjak átadására is.

Eszes Béla Jánoshida polgármestere és Gémesi György Gödöllő polgármestere, a MÖSZ elnöke a díjátadáson
Forrás: www.moszlap.hu

A MÖSZ 2000-ben alapította a Polgármesteri Ezüstlánc-díjat, amelyet minden évben egy anyaországi és egy határon túli polgármesternek ad át kiemelkedő munkájuk elismeréseként.

Az Arany Pecsétgyűrűt 2002 óta adományozza a szövetség a polgármesteri életpálya elismeréseként hazai és határon túli magyar önkormányzati vezetők részére.

Ebben az évben a Polgármesteri Ezüstláncot Eszes Béla, Jánoshida polgármestere vehette át kiemelkedő és példaértékű polgármesteri munkája elismeréseként.

Szeretettel gratulálunk Polgármester Úrnak a magyar önkormányzatiság legrangosabb díjának elnyeréséhez.

Hortiné dr. Bathó Edit
és a lap szerkesztősége

Tudományos konferencia Tiszaföldváron

Szép számú közönség gyűlt össze november 6-án, Tiszaföldváron a Polgármesteri Hivatal tanácstermében *A táj és az ember kapcsolata* című tudománynapi konferencián. A megjelenteket Hegedűs László polgármester köszöntötte, majd dr. Örsi Julianna, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Egyesület elnöke szólt az egyesület működéséről, eddigi eredményeiről. Ezután Pásztor István Zoltán, a Debreceni Egyetem adjunktusa mint levezető elnök vette át a szót. Az előadások sorát dr. Tóth Albert ny. főiskolai tanár nyitotta meg, s a tájfogalom időszerűségéről beszélt a nagyérdemű közönségnek. Őt dr. Tóth Csaba, a Debreceni Egyetem tanára követte, aki a Bokros-pusztán végzett tájföldrajzi vizsgálatokról számolt be, míg dr. Veresegyházi Béla a vízrajz a tiszavidéki települések morfológiájára gyakorolt hatását elemezte. Sallai Zoltán, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság munkatársa a Tiszazug természeti értékeit mutatta be, Tálas László, a Tiszakürti Arborétum vezetője pedig az általuk szervezett közönségprogramokat tárta az érdeklődők elé. Béres Mária, a tiszaföldvári Földrajzi Múzeum igazgatója a táj és az ember kapcsolatát vizsgálta a Tiszazugban, végezetül dr. Örsi Julianna társadalomkutató előadásában a vidéki értelmiség szemléletformálásáról szólt.

A konferencia résztvevői ***Fotó: Gere Péter***

A kitűnően szervezett konferencia a Tiszazugi Földrajzi Múzeumban ünnepi ebéddel zárult. ***Iris***

Látogatás Kocséron

A Jászsági Honismereti Egylet tagjai november 18-án a kocséri jászokhoz látogattak ***Fotó: Zsidai Ferencné***

Szakmai konferencia és kiállítás Nagykátán

A nagykátai Városi Tájház adott otthont november 7-én a *Lószőrfonás a XXI. században* címet viselő szakmai konferenciának és kiállításnak. A rangos rendezvényre a helyi illetőségű Bodrogi Sándor lószőrékszer készítő népi iparművész halálának 25. évfordulója adott alkalmat.

A rendezvény résztvevőit Dorner Gábor Nagykáta Város polgármestere köszöntötte, majd Lugosiné Urbán Erzsébet, a Városi Könyvtár, Művelődési Központ és Tájház igazgatója megnyitotta a kiállítást. Utána elhelyezték az emlékezet és a tisztelet koszorúit Bodrogi Sándor Tájház előtt álló emléktáblájánál, miközben Terék József népzenész, a Zeneiskola igazgatója Sándor bácsi kedvenc dalait játszotta tárogatón. Ezt követően a konferencia résztvevői megtekintették az erre az alkalomra készített lószőr kiállítást, amelyet Bodrogi Sándor munkáiból és a Marton László által vezetett Lószőrékszer készítő szakkör munkáiból állítottak össze. Ezután kezdődtek a szakmai előadások. Elsőként Bodrogi Mária, Sándor bácsi lánya beszélt gyermekkoráról, édesapjáról és annak „istenadta tudományáról", a lószőrékszer készítéséről. Dr. Horváth Terézia, Néprajzi Múzeum ny. főmuzeológusa a bácskai sokac lószőrékszerek rendkívüli gazdaságát és a viseletben való használatát mutatta be. Németh György népi iparművész Bodrogi Sándor örökségének továbbéléséről beszélt. Őt két olyan előadó követte, akik személyesen is ismerték a mestert. Lakatos Sándor helytörténész még az 1960-as évek végén ismerkedett meg Bodrogi Sándorral, mint villanyszerelővel, s ettől kezdve szoros barátság fűzte őket össze. Előadásában a kettőjük barátságáról mesélt. Hortiné dr. Bathó Edit, a jászberényi Jász Múzeum igazgatója az 1970-es évek végén ismerte meg Sándor bácsit a Jászság Népi Együttes táncházában, amelynek többször is meghívott népművész vendége volt. Mint táncos ismerte meg, de később a Jász Múzeum néprajzosaként még kiállítást is rendezett neki a jászapáti Vágó Pál Emlékházban. Őket követően Gócsáné dr. Móró Csilla, a tápiószelei Blaskovich Múzeum igazgatója előadásában a ló és az ember évezredes kapcsolatát mutatta be szóban és látványos illusztrációkon. A konferenciát Marton László és tanítványainak (Szakal Laura, Sipos Norbert, Torma Viktor) előadása zárta, akik beszámoltak a „Leleményes hőseink" című országos pályázaton elért sikerükről és eredményükről. A baráti hangulatú konferenciát közös ebéddel fejezték be. ***Iris***

Dr. Langó Péter régész Jászfényszaru díszpolgára lett

Zsúfolásig megtelt október 22-én a jászfényszarui Városháza gyönyörű díszterme, amikor az Önkormányzat rendkívüli ünnepi ülésén átadták a Város Díszpolgára címet dr. Langó Péter régésznek. A kitüntetett laudációját Bordásné Kovács Katalin, a Művelődési Ház igazgatója olvasta fel, majd Győriné dr. Czeglédi Márta polgármester asszony köszöntötte a fiatal kutatót a jeles alkalomból.

Langó Péter 1972-ben született jászfényszarui szülők első gyermekeként. Általános iskolai tanulmányait helyben végezte. Meghatározó volt számára Lantos Péter tanár úr történelem oktatása, ami életre szólóan megkedveltette vele a régmúlt korokat. Jászberényi középiskolai tanulmányait követően az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán folytatta egyetemi tanulmányait, ahol 1999-ben történelemből, 2000-ben pedig régészetből diplomázott. 2013-ban szintén itt, a Régészettudományi Intézetben szerezte meg doktori (Ph.D.) címét is.

Dolgozott a Magyar Nemzeti Múzeumban, a székesfehérvári Szent István Király Múzeumban. 2006-tól a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontja Régészeti Intézetének munkatársa. Kutatási témái a honfoglaló magyarság, az Árpád-kor, a besenyők, kunok, jászok múltja és régészeti leletanyaga.

2000-ben a FÉBE kiadásában a *Szállástól a mezővárosig. Tanulmányok Jászfényszaru és a Jászság múltjáról* címmel jelent meg hiánypótló tanulmánykötet, melyet Langó Péter szerkesztett, és több tanulmányt is jegyzett. 2007-ben jelent meg önálló, jelentős szakmai sikert arató kötete *Amit elrejt a föld... A 10. századi magyarság anyagi kultúrájának régészeti kutatása a Kárpát-medencében* címmel.

Langó Péter kutatásait számos külföldi ösztöndíjjal mélyítette el. Folyamatosan jelen van mint előadó hazai és külföldi konferenciákon. Kutatásait magyar, angol, német és orosz nyelvű tanulmányokban is közreadja. Ismeretterjesztő előadásait a Petőfi Rádión is követhetjük. Langó Péter mint egyetemi hallgató vett részt Selmeczi László mellett a Templomkertben végzett régészeti feltáráson. 2002-ben városunk határában Kolozs István segítségével egy kiemelkedően különleges leletekkel rendelkező honfoglalás-kori temetőrészletet tárt fel. 2006-ban külső munkatársként vett részt a Szőlőkalja Árpád-kori falurészletének kutatásában. Eddigi munkásságáért a Magyar Tudományos Akadémia 2006-ban Akadémiai Ifjúsági Díjban, 2007-ben pedig Talentum Akadémiai Díjjal jutalmazta. Langó Péter kimagasló munkásságáért, a jászok és Jászfényszaru múltjának megismeréséért folytatott kutatásaiért méltó Jászfényszaru Város Díszpolgári címére.

Gratulálunk dr. Langó Péternek a magas kitüntetéshez, és további eredményes munkát kívánunk!

(szerkesztőség)

Dr. Voller Erika jegyző, Győri János alpolgármester, Győriné dr. Czeglédi Márta polgármester, dr. Langó Péter és felesége az ünnepségen Fotó: Czeglédi Dániel

Cserkészkiállítás a Jász Múzeumban

A jászberényi cserkész mozgalom 90 éves évfordulója alkalmából *„Liliomos zászló a Jászkürt árnyékában”* címmel időszaki kiállítás nyílt a Jász Múzeumban. A kiállítást Hortiné dr. Bathó Edit, Farkas Kristóf Vince és Vidovich Kálmán rendezte Bugyi Gábor és Kókai Magdolna szakmai közreműködésével. A kiállítás művészeti kivitelezése Asztalos György és Sisa István munkáját dicséri.

A kiállítás ünnepélyes megnyitójára október 15-én került sor. A gazdag dokumentum és tárgyi anyagot bemutató, látványos kiállítást Buday Barnabás evangélikus lelkész, a Magyar cserkészszövetség elnöke ajánlotta a közönség figyelmébe. A megnyitón közreműködött a 298. Lehel vezér Cserkészcsapat.

A tárlat 2016. május 30-ig látogatható.

Buday Barnabás, a Cserkész Szövetség elnöke megnyitja a kiállítást
Fotó: B. G.

Részlet a kiállításból
Fotó: Bugyi Gábor

Cserkésztábor – részlet a kiállításból ***Fotó: Bugyi Gábor***

Cserkészparancsnok – részlet a kiállításból
Fotó: Bugyi Gábor

A 298. sz. Lehel vezér Cserkészcsapat ***Fotó: Bugyi Gábor***

Fórum Jánoshidán

A Jász Baráti Társaságok, mint minden évben, most is megrendezték Fórumukat, immár tizenegyedik alkalommal.

Ez évben, október 10-én Jánoshida látta vendégül Jászalsószentgyörgy, Jászapáti, Jászágó, Jászberény, Jászboldogháza, Jászfelsőszentgyörgy, Jászfényszaru, Jászjákóhalma, Jászszentandrás és Jásztelek baráti társaságainak vezetőit. Első ízben köszönthettük a Fórum tagjai között Jászapáti, Jászalsószentgyörgy és Jászfelsőszentgyörgy küldötteit. Így már a 18 jász település közül 15-en vettek részt a Fórumon. Reméljük jövőre Alattyán, Jászladány és Jászivány is csatlakozik hozzánk.

A megjelent 11 település baráti társaságának vezetőin kívül megtisztelt bennünket Jánoshida, Jászberény, Jászszentandrás jászkapitánya és Jánoshida, valamint Jászágó polgármestere is.

Eszes Béla polgármester úr köszöntött bennünket, majd beszélt a már megvalósult és a jövendő terveikről. Ezután a szokásos forgatókönyv szerint zajlott a program, vagyis a baráti társaságok vezetői beszámoltak az előző Fórum óta eltelt időben lezajlott tevékenységünkről kiemelve a legfontosabbakat. Ezt követően Molnár József, a Hidaiak Baráti Körének vezetője, vendéglátónk foglalta össze az elhangzottakat, kiemelve a jövő Fórumra tett javaslatokat, így a családi napok népszerűsítését, a települést elhagyó, végzős 8. osztályosoknak vetélkedő szervezését szülőfalujuk ismeretéről, ültessünk fát minden újszülöttnek, gyűjtsük össze az I. és II. világháborús fotókat és archiváljuk, mindenki írja össze a saját faluja híres embereit. Kértük Eszes Béla polgármester urat, hogy a helyi újságból a jövőben küldjön minden Fórum tagnak. Magyar Aliz kérte, hogy jövőre a JÁKÓB által rendezendő Laki Ida kiállítást a Fórum tagok is támogassák.

Végül Molnár József megköszönte a részvételt, és bejelentette, hogy jövőre Jászapáti vállalta a Fórum megrendezését. A közös ebédet követően Horváthné, Katika vezetésével sétát tettünk a faluban, megnéztük a templomot és az új parkot, melynek létrehozásához a jánoshidaiak baráti köre is hozzájárult. Ezután visszatérve a Művelődési házba, az egész napos program Zámbori János jászkapitány ének bemutatójával zárult.

A Fórum résztvevői *Fotó: Czuk Ferenc*

Magyar Aliz, a JÁKÓB elnöke

Beszámoló a Kunhegyesiek Baráti Köre 2015. évi tevékenységéről

A Kunhegyesiek Baráti Köre 2015-ben is számos szép programot valósított meg.

A március 7-én megtartott Nagykun Hagyományőrző bálon a KBK elnöke, Víg Márta a Nagykun Kapitányok Tanácsának elismerését, az Illéssy János-díjat kapta meg több évtizedes hagyományőrző tevékenységének elismeréseként.

A Baráti Kör ez évi legnagyobb rendezvénye a május 8-án a középiskolás diákok részére szervezett redemptios vetélkedő volt. A zsűriben Czupp Pál és Rezes Erzsébet tagtársaink is részt vettek. Este a Szélcsengő Kórus közreműködésével gyertyagyújtást szerveztünk a település parkjában álló Kun-emlékműnél.

Május 23-án Balogh Erzsébet tagtársunk batyus túrát szervezett a felújított tomaji kápolnához.

Június 1-jén rendeztük meg a pedagógus közönség számára a Kunhegyesi helytörténeti füzetek 13. kötetének bemutatóját. A kiadványt Szabó András polgármester úr ajánlotta a jelenlévők figyelmébe, a vendégeket pedig a Zádor úti óvodások köszöntötték műsorukkal.

Baráti Körünk június 2-án tartotta tisztújító közgyűlését. Az elnök Víg Márta, alelnök Szentpéteri Bálint, titkár Pál Imréné lett. Vezetőségi tagoknak választották meg Nemes Györgynét, Kovács Sándornét és Balogh Erzsébetet. A pénztárosi teendőket Gőbelné Rezes Erzsébet látja el. A felügyelő bizottság elnökének Czupp Pált, tagoknak Komlósi Ilonát és Csörögi Istvánnét választották.

Augusztus 7-én most is megemlékeztünk a kunhegyesi születésű, világhírű matematikusról, Szegő Gáborról, és elhelyeztük a tisztelet koszorúit mellszobránál. Víg Márta elnök asszony augusztus 25-én, Békéscsabán rendezett szakmai konferencián tartott előadást a híres matematikusról.

Augusztus 19-én többen részt vettünk Széplaki Pál elszármazott festőművészgrafikus kiállításán, amelyet Víg Márta elnök asszony nyitott meg.

Víg Márta elnök asszony megnyitja Széplaky Pál festőművész kiállítását

Októberben a Református temetőben rendbe tettük az I, világháborúban elhunyt iparosok emlékművét, és gyertyát gyújtottunk az áldozatok emlékére.

Ebben az évben szomorú szívvel vettünk búcsút két elhunyt tagtársunktól: Mátyus Sándorné Tar Máriától és Hámori Lászlótól. Emléküket kegyelettel megőrizzük!

Hagyományos szakmák – Szakmai hagyományok Jászapátin

Október 19-től 24-ig a jászapáti Gróf Széchenyi István Katolikus Gimnázium és Szakképző Iskola adott otthont a Jásztánc Alapítvány által szervezett XI. hagyományos szakmák – Szakmai hagyományok nevet viselő hagyományőrző rendezvénynek.

A fiatalok megismerkedhettek többek között a jászsági hagyományőrzés 21. századi formáival Hortiné dr. Bathó Edit etnográfus előadásán keresztül, valamint elődeink születés körüli szokásaival, babonáival, melyről Kókai Magdolna muzeológus beszélt. A későbbiekben népi kézműves mesterségekről, népi játékokról, jászsági táncokról és zenéről tudhattak meg többet a tanulók, majd mindent ki is próbálhattak a gyakorlatban.

Kisné Tőzsér Melinda a csuhé- és gyékényfonás fortélyaiba vezette be az érdeklődőket, Budai Jánosné agyagból készített a kisebb gyermekkel formás edényeket, Péter Szidónia segítségével a gyöngyhímzést próbálhatták a nagyobbak, Borbásné Budai Valéria pedig a jász hímzés alapjaira tanította meg a résztvevőket. Kovács Zoltán népi sorversennyel, Szűcsné Urbán Mária pedig ugrós táncok tanítása által gondoskodott a mozgásról. Molnár László tárogató művész megszólaltatta hangszerét, amit nagy csodálattal hallgattak a gyerekek.

A programban közreműködött a Kuttyomfitty Társulat, a Suhajda Zenekar és a Hétszínvirág Táncegyüttes.

Ebben az évben is nagy sikert aratott a töklámpás faragó verseny, amelyen rendkívül ötletes alkotások születtek.

Köszönjük az intézménynek, hogy helyet adott rendezvényünknek, a pedagógusoknak, hogy közreműködtek a szervezésben és a foglalkozások során, valamint az előadóknak, hogy gyarapították a fiatalság tudását, mert: „A legtöbb, amit gyerekeinknek adhatunk: gyökerek és szárnyak."

Andrási István
hagyományőrző

A Kuttyomfitty Társulat
Eltáncolt cipellők c. mesejátékának részlete ***Fotó: Major Blanka***

A Suhajda Zenekar és a Hétszínvirág Táncegyüttes műsora ***Fotó: Sivadó Máté***

A tökfaragó verseny két szép alkotása ***Fotó: Sivadó Máté***

A kunszentmártoni Helytörténeti Múzeum tárlata a Milánói Világkiállításon

Mit keresnek százéves kerámiák a 21. századi világkiállításon? A történet 109 évvel ezelőtt kezdődött, amikor Bozsik Kálmán fazekasmester úgy döntött, hogy ládába csomagolja kerámiáit és elküldi a Milánói Világkiállításra. A mester díszedényei 1906-ban aranyérmet nyertek ezen a kiállításon. E különleges érdem adta az indíttatást a Kunszentmártoni Helytörténeti Múzeum igazgatónőjének, dr. Pusztai Gabriellának és munkatársainak, hogy a nagyközönség elé tárják e kis város örökségét.

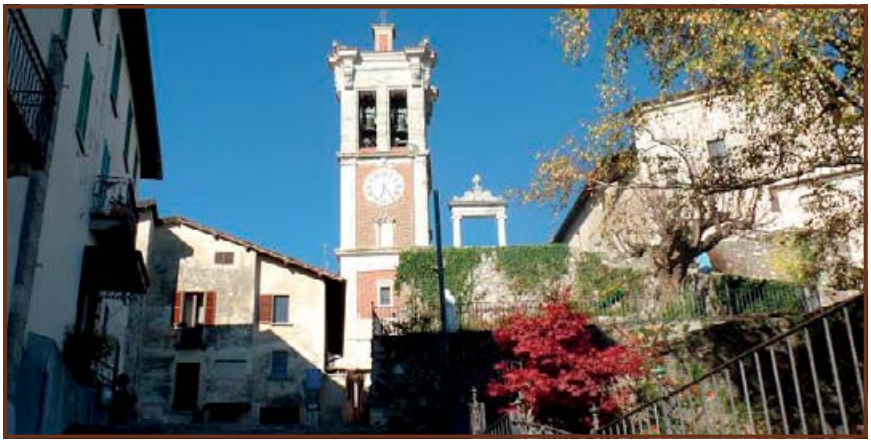

Részlet Santa Maria del Montéból *Fotó: P. G.*

A Kunszentmártoni Helytörténeti Múzeum a 2015-ben megrendezett Milánói Világkiállítás részeként október 15 és november 5. között kiállítást szervezett Bozsik Kálmán (1872- 1959) fazekasmester munkáiból. A tárlaton helyet kaptak Bozsik Kálmán kerámiái által ihletett modern alkotások is, Mucsi Ferenc cserepei és Ország László hímző, népi iparművész valamint hímző köre textiljei.

Köszönet illeti mindazon magángyűjtőket, akik felajánlották a kiállítás idejére gyűjteményeik legszebb darabjait.

A Bozsik kerámiák olyan kulturális kincset jelentenek, melyet ma is érdemes újragondolt formában bemutatni. Az egykor népszerű, historizáló és szecessziós stílusban, és mégis „magyaros" stílusban is alkotó mester munkái a ma emberének ízlésvilágával is találkoznak.

A forma- és motívumkincset Mucsi Ferenc fazekasmester használja fel és élteti tovább, keze alatt újabb stílusú kerámiák születnek. Hímzett vásznakon szintén visszaköszön gazdag szín- és formakincse. A Csengedi Népművészeti Egyesület vezetője, Ország László fordította le a hímzés nyelvére, s álmodta terítőkre, párnákra, ruhákra először Bozsik hagyatékát.

A kiállítás színhelye Varese tartományban a világörökség részét képező Santa Maria del Monte, amely jelentős zarándokhely a lelki békét keresők számára, ugyanakkor lenyűgöző történelmi és kulturális emlékhely.

Wenner-Várkonyi Attila polgármester úr köszönti a kiállítás résztvevőit *Fotó: P. G.*

A kora középkorban épült galériában a Helytörténeti Múzeum három termet rendezhetett be az ódon falak között. A tárlat megnyitására 2015. október 15-én került sor. A megjelenteket Szőcs Géza, a Milánói Világkiállításért felelős kormánybiztos nevében Rétfalvi Flóra, az expo magyar pavilonjának kommunikációs igazgatója köszöntötte olasz és magyar nyelven. Ezt követően Kunszentmárton város polgármestere Wenner – Várkonyi Attila üdvözölte a közönséget, amely sorai között Augusto Caravati, a kiállítás helyszínének tulajdonosa, és Varese tartomány kulturális biztosa is helyet foglalt. Az ünnepi megnyitó egyik rendkívül sikeres és hangulatos színfoltja volt Mucsi Ferenc kunszentmártoni fazekasmester, aki elbűvölte a látogatókat a korongján születő fazekas remekekkel. A santa maria del monte-i múzeum igazgatója Nagy Levente és munkatársai elismerően nyilatkoztak a tárlatról, amely népszerűségét az a tény is bizonyítja, hogy a három hét alatt 1200 érdeklődő tekintette meg.

A kiállítás sikeréhez Kunszentmárton város önkormányzatán kívül több magyarországi támogató is hozzájárult. Valamennyiüknek köszönjük a segítséget!

Egy kisváros és egy múzeum életében óriási öröm és megtiszteltetés, hogy megmutathatja ma is élő örökségét ily rangos nemzetközi rendezvényen, mint a Milánói Világkiállítás.

A történelem megismételte önmagát. Több mint 100 év elteltével Bozsik Kálmán kerámiái nem csak Kunszentmárton és a Tiszazug, de Magyarország számára is dicsőséget hoztak.

Dr. Pusztai Gabriella
múzeumigazgató

Könyvbemutató Jászboldogházán

Nagyon értékes könyvet tartok a kezemben, egy igaz szívvel írt emlékkönyvet. Megkoronázása annak a tevékenységnek, amit a Jászboldogházáról Elszármazottak Baráti Társasága végzett, kutatott, alkotott az elmúlt években. Most már nem csak emlékkövek őrzik a régi iskolák helyét községünkben, hanem ez a könyv is, az **„Eltűnt iskolákra emlékezünk”** című könyv, *Veliczky Józsefné és Papp Izabella* szerkesztők, *Gerhát Károly* technikai szerkesztő, és *Konkoly Béláné* anyanyelvi lektor munkája.

A könyv megerősíti, hogy az iskolának meghatározó szerepe van életünkben. Az ott szerzett élmények, tapasztalatok, a tudás iránytűként szolgálnak. Az ott kötött barátságok életre szólnak. A közös múlt, a hasonló gyermekkori élmények összekapcsolják az itt élőket és az elszármazottakat. Az öt tanyasi iskola közösséget alkotott és szellemi tőkéjét az ott lakók javára kamatoztatta. Az előszót követően történelmi viszszapillantás olvashatunk *Besenyi Vendel* tollából, mely leírást ad községünk régmúlt időszakáról a tanyasi iskolák megszűnéséig.

A könyv egyik legszebb fejezete, melyben a lámpásokról, a tanyasi tanítókról szól. Ma már el sem tudjuk képzelni, mi mindennel foglalkoztak ők. A tanító nemcsak tanított az összevont

1-6 osztályban, de emberi magatartásával, személyes példájával nevelt is. Jól ismerte a tanyán élő embereket, része volt a közösségnek. A tanyasiak ismerték, tisztelték és bíztak a tanítókban. Segítséget kértek tőlük a kérvények, hivatalos iratok értelmezésében, írásában, de járlatlevelet írtak, kántorkodtak, színdarabot rendeztek, díszletet festettek, könyvtárat vezettek, leventét oktattak, gazdasszonyképzőt szerveztek, bekapcsolódtak a közéletbe, az önállóvá vált község vezetésébe, sőt ha nem volt más, takarították és fűtötték az iskolát. Ha a kisgyerekek a hosszú gyaloglás során átáztak, átfáztak, megszárították ruhájukat, felmelegítették, – és ha a könyvet elolvassák, a régi tanítványok írásaiból még többet megtudhatnak róluk. Sokak számára példaképet jelentettek. Emléket állít a könyv az itt működött tanítóknak, igazgatóknak. Megható olvasni visszaemlékezéseiket az itt eltöltött évekről, a kedves tanítványokról és a megkötött barátságokról.

Nagyon szépen összegzi a következő fejezet „Ha élet zengi be az iskolát”, a mindennapi életet, a tanulás folyamatát, a tanult tantárgyakat, az ünnepeket és a hétköznapokat. Képet kapunk az iskola bútorzatáról, a tanítás rendjéről – a csendes és a hangos foglalkozásokról – az értékelésekről, a dolgozók iskolájáról, a hitéletről, és annak megszüntetéséről. Külön értéke a könyvnek az értesítő könyvecskék bemutatása. Kortörténeti dokumentumok ezek.

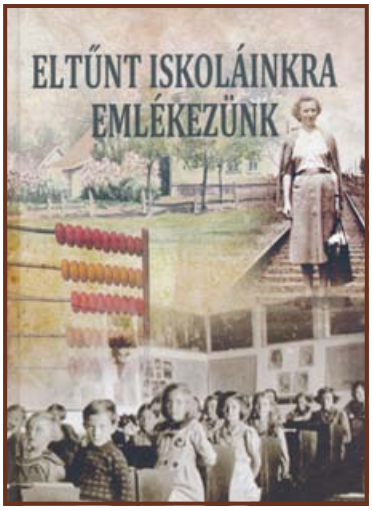

Mint az is, hogy névsorba szedték a szerkesztők segítői az öt iskola egykori tanítványait. Visszatérve a tanító személyiségéhez: bámulatos pedagógiai érzék kellett a hat osztály fegyelmezett oktatásához. Erről mesélnek az egy-egy iskolatörténet bemutatása után a viszszaemlékező diákok. A könyv legmeghatóbb része ez.

A kedves diákcsínyek, előadások, játékok leírása mögött meg-megjelenik a szomorú sors, a történelem Boldogháza számára is fájdalmas korszaka, a megpróbáltatások időszaka. A csoda ebben, hogy ma már nem tragédiaként élik meg az átélteket a mesélők, hanem az emberré válás, a megerősödés, az életbe való indíttatás erős eszközeként. Ezek az emberek, ha kitérővel is, de elérték céljukat. Tiszteletem nekik.

A fenyítés és a jutalmazás szinte mindegyik leírásban szerepel. Vessző, méterrúd, vonalzó, kukoricára térdepelés, sarokba állítás és a változatok sora olvasható a visszaemlékezésekben. Az elszenvedők is azt sugallják, amit a néhai dr. Bárándy ügyvéd úr írt le egyszer egy pedagógiai lapban: *„Gerincünk nem törött, de gerincesebbek lettünk.”*

A jutalmazás is igen változatos volt, nekem is tetszett volna a szalvéták ajándékozása pecséttel ellátva, de a fiúknak a motorra felülés is igen vonzó lehetett a könyv, az oklevél mellett.

Engedjék meg, hogy néhány gondolatot kiragadjak a könyvből, a volt diákok írásaiból – most név nélkül:

– Mit köszönhetek ennek az iskolának? Jó indítást kaptunk az életbe. Tisztességre, valós életre, becsületességre, emberségre neveltek bennünket.

– Az iskola igazi szellemi központ volt, közösségi helyszín. Az első televízió is itt volt, és a falu apraja-nagyja esténként együtt nézte.

– Lehet, hogy életünk küzdelmes volt, de gyermekkorunk szép és békés. Nem voltunk elégedetlenek, annyink volt, ami szükséges volt.

– A tanyasi iskolák erős érzelmi alapot nyújtottak, még ha kevesebb ismeretet is tudtak adni.

– Szerintem a mi világunk százszor különb volt a tanyán, mint egy városi emberé. Mi a természettel együtt éltünk.

– Gyakran sajnálom, hogy vége lett ennek a világnak. A tanyasi ember harmóniában élt a természettel.

És végül: – Küzdelmes, de szép gyermekkorunk volt. Vasárnap a parasztember soha nem dolgozott, csak az állatokat láttuk el. Reggel misére mentünk, akkoriban általában megtelt a templom. Boltban csak élesztőt, gyufát, petróleumot vettünk – önellátóak voltunk. Sokszor elgondolkodom, milyen másként alakult volna az életünk, ha nem számolják fel a tanyákat, nem kényszerítik az embereket téeszekbe. Kár, hogy sokszor rombolunk, aztán építünk.

Szeretettel ajánlom mindenki kezébe ezt a könyvet, a boldogházi tanyasi iskolákról szóló emlékkönyvet. Keressék a gazdag képanyagban ismerőseiket, barátaikat, régi kedves tanáraikat. A könyv elérte célját: emléket állított az öt boldogházi tanyasi iskolának, az ott tanítóknak és tanulóknak.

Köszönet és gratuláció az alkotóknak, mindazoknak, akik a könyv megszületésén dolgoztak. A szerkesztők nem titkolt vágya Wass Albert versében is visszacseng:

„Mikor az élet messze késztet, s ezernyi csábos titkot ád, szeressük ezt a régi fészket: a régi iskolát.”

Zrupkó Ferencné ny. iskolaigazgató

A zene ünnepe – 55 éves a Déryné Vegyeskar

Varázslatos koncerttel ünnepelt idén október 25-én a jászberényi Déryné Vegyeskar, abból az alkalomból, hogy megkapta a 2015. évi Jászsági Civil Vándordíjat, és a vele járó 200.000 forint elismerést.

„A Jászságért" Alapítvány Kuratóriuma által hatodik alkalommal odaítélt díjat dr. Dobos László, a Jászok Egyesületének alapító ügyvivője, a kuratórium tagja adta át a Vegyeskar megalakulásának 55. évfordulója alkalmából rendezett jubileumi hangversenyen. Indoklásában elmondta, a Déryné Vegyeskar munkásságával, a magyar zenekultúra ápolásával, határokon átívelő terjesztésével hozzájárul a magyar kórusművészet elismertségéhez, ezért méltó a Jászsági Civil Vándordíjra. A Déryné Vegyeskar közel két évtizede csatlakozott a Jászok Egyesületéhez. A két szervezet eredményes együttműködésének fontos állomása volt a Jászsági kórusmuzsika című hangkazetta és CD kiadása 2000-ben. Szakmai-baráti kapcsolataik, fellépéseik a Jászságon túl kiterjednek Erdélyre, Olaszországra, Ausztriára.

Dr. Dobos László átadja a Civil Vándordíjat Csillik Györgynek, a kórus elnökének ***Fotó: B. M.***

Sas István, a kórus tiszteletbeli tagja röviden összegezte a több mint félévszázad történéseit. 1960 februárjában alakultak meg Munkásénekkar néven, első fellépésük május elsején volt a Déryné teremben.

Azóta már csaknem hatszáz alkalommal léptek fel itthon és külföldön. Az énekkar 1971-ben vette fel a Vasas Kórus nevet, majd 2006-ban a város híres szülötte, Déryné Széppataki Róza énekesi pályája előtt tisztelegve változtatta nevét Déryné Vegyeskarra. A kórus többször részesült arany fokozatú, majd 2007-ben Hangverseny Kórus minősítésben. A kórust 28 éven át Bedőné Bakki Katalin irányította, 2001-től Ferencz Sándor karnagy a szakmai vezetőjük. A Kórusok Országos Szövetsége díszoklevéllel ismerte el az 55 éves kórus tevékenységét. Csillik György kóruselnök a tagok közül külön elismerésben részesítette Gálikné Farkas Editet, mint legrégebbi tagot, a 90 éves Simon Józsefet, mint legidősebb tagot és Borics Bélánét, a közösség legaktívabb tagját.

A város nevében Szatmári Antalné alpolgármester megköszönte a kórus munkáját, külön elismeréssel szólt arról, hogy messze földre elviszik Jászberény hírét. Kiemelte azt a pozitív életszemléletet, amit közvetítenek.

Székely Szilárd marosszentgyörgyi önkormányzati képviselő városa polgármesterének, Sófalvi Szabolcs Sándornak a köszöntő szavait tolmácsolta. Szerinte az a veszély, ami mindannyiunkat fenyeget nem kívülről, hanem belülről jön, és ez az egymás iránti közömbösség. Olyan tüzekre van szükség, amelyek meleget, fényt és szeretetet hoznak, felszámolják az egymás iránti közömbösséget. Egy ilyen tüzet rakott 19 évvel ezelőtt a Déryné Vegyeskar és a marosszentgyörgyi ökumenikus vegyeskar, és ez a tűz csaknem két évtizede meg nem szűnő lobogással ég. A testvérkórus, a Soli Deo Glória Kórus nevében Bereczki Sándor vezetőségi tag elmondta, hogy a vegyeskarral való találkozásaik során pótolhatatlan élményekben volt részük, sokat tanulhattak tőlük, és megerősödtek magyarságukban is.

Dr. Bathó Edit, a Jász Múzeum igazgatója köszöntőjében hangsúlyozta, hogy Jászberényben az ének- és dalkultúra mindig magas színvonalon működött. A város büszke a kórus munkájára, a számos szép eredményre. További sok sikert, és azt kívánta a kórusnak, hogy szívükből, lelkükből sose vesszen ki a dal és a muzsika.

Mert Babits Mihály szavaival:
Mindenik embernek a lelkében dal van,
és a saját lelkét hallja minden dalban.
És akinek szép a lelkében az ének,
az hallja a mások énekét is szépnek

Az énekkar előadott több, repertoárjában szereplő művet, mint például Günter Schwarze: Ároni áldás, Rossini: Salve, overgine Maria, a szürethez kapcsolódóan Ferencz Sándor karnagy szerzeményét, a Puttonyosok dicséretét, a Bánk bánból a keserű bordalt. Utolsóként Dés László: A zene… átdolgozott változata hangzott el.

A jubiláló Déryné Vegyeskar ***Fotó: B. M.***

Bognár Mária újságíró

Dr. Örsi Julianna néprajzkutató, ny. múzeumigazgató 65 éves

Minden múzeum arculatát, működését meghatározó módon alakítja mindenkori vezetőjének szemlélete, munkához való hozzáállása, gondolkodásmódja, konstruktivitása. Örsi Julianna 26 esztendeig (1982-2008-ig) állt a túrkevei Finta Múzeum élén, s ez az időszak rendkívüli jelentőségű volt a neves intézmény életében.

Örsi Julianna a Nagykunság fővárosából, Karcagról indult el „múzeum-hódító" útjára. Az ehhez szükséges szakmai muníciót a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen kapta meg olyan kitűnő tanároktól, mint Gunda Béla, Ujváry Zoltán és Dankó Imre. Az egyetem befejezése után,1974-ben visszatért szülővárosába, hogy tudását ott kamatoztassa. A karcagi Györffy István Nagykun Múzeum igazgatója ekkor Bellon Tibor volt, aki szívesen fogadta a friss diplomás munkatársat, és lépésről-lépésre vezette be őt a muzeológusi munka sokrétű feladataiba. Julika jó tanulónak bizonyult, nem kellett neki sokat magyarázni, ösztönösen ráérzett a tennivalókra, mert akkor már jól tudta, hogy örökre elkötelezte magát a muzeológiának, a tudományos kutatásnak, s egyáltalán a múzeumnak. Bellon Tibor irányítása alatt a Nagykun Múzeumban eltöltött hét év rendkívül gyümölcsöző volt. Rendszeresen gyűjtött, kiállításokat rendezett, s ekkor kezdte meg nagy jelentőségű társadalom néprajzi kutatását, amelynek eredményét a későbbiekben tanulmányokban, könyvekben publikálta. 1982-ben egy új lehetőséget kapott, s a túrkevei Finta Múzeum igazgatója lett.

Egy másik város, és egy komoly gondokkal küzdő intézmény várta Örsi Juliannát, aki erős hittel bízott a jövőben, s a dolgok jobbra fordulásában.

Az 1951-ben megalapított túrkevei múzeum, mint „Vörös Csillag Termelőszövetkezeti Múzeum" robbant be a magyar múzeumok világába, csak 1967-ben vette fel a város híres szülöttei, Finta Sándor és Finta Gergely szobrászművészek családnevét, és azóta a Finta Múzeum nevet viseli. Alapítástól kezdve olyan kitűnő személyek vezették, mint Dankó Imre, Gegusné Veress Éva, Györffy Lajos és Fehérvári Béla. S utánuk Örsi Julianna, az energikus, céltudatos, nagy munkabírású fiatalasszony következett, aki az intézmény ötödik igazgatójaként hamarosan országos hírnevűvé tette a Finta Múzeumot.

Julika jól tudta nagyon sok munka vár rá. Hiszen egy vidéki múzeumot vezetni mindenkor embert próbáló feladat, de ő sosem ijedt meg az előtte álló nehézségektől. A Karcagon szerzett muzeológusi tapasztalatok birtokában, nagy lendülettel fogott a tennivalókhoz. A legsürgetőbb a tarthatatlan raktárkérdés megoldása volt. Már korábban bebizonyosodott, hogy a rendelkezésre

Dr. Örsi Julianna

álló pince-raktár egyáltalán nem felel meg a gyűjtemény szakszerű tárolására, ezért 1983 decemberére felépíttetett egy barakképületet, amely ugyan még nem tökéletes, de már mindenképpen minőségi előrelépést jelentett a raktározásban.

Ezután a múzeumi épület tetőzetének felújítása következett, valamint a gázfűtés bevezetése 1984-ben. Az állagmegóvási munkák mellett természetesen a szakmai feladatokat sem hanyagolta el. Különösen nagy gondot fordított a Finta-hagyaték gondozására, gyarapítására, és a nagyközönség előtt való bemutatására. Az állandó Finta kiállítás terve anyagi források híján csak jóval később valósult meg. Lelkesedése azonban nem csökkent. Kitartóan gyűjtött, értékes tárgyakkal, dokumentumokkal, fotókkal gyarapította a múzeum műtárgy állományát.

Mindig nagy gondot fordított az intézmény népszerűsítésére is. Ezt a célt szolgálták az egymást követő nagy sikerű, helyben és vidéken rendezett időszaki kiállítások, mint *A Nagykunság a XVIII. században, 1848 emlékezete, Egykori iskolák a Nagykunságon, Élet az Ecsegi pusztán, A kunok régészeti emlékei, Túrkeve-Terehalom ásatásának bemutatása, a Kevi Kör tagjainak kiállítása* stb. A kiállítások rendezésénél mindenkor fő szempontként szerepelt, hogy a különböző tudományágak értékeit hitelesen, látványosan és érthetően bemutassák, s ily módon nyújtsanak segítséget az iskolai oktatáshoz.A kiállításokhoz gyakran szerveztek előadásokat, vetélkedőket, és különböző foglalkozásokat.

A tanulóifjúság bevonása a múzeum életébe különösen fontos volt számára, ez a törekvés ösztönözte arra is, hogy 1989-ben a Finta Múzeum rendezte meg a X. Országos Honismereti Diáktábort.

A múzeum munkájának mind szélesebb körben való megismerését segítették a rádió, televízió interjúk, valamint az újságcikkek. A média szerepének jelentőségét felismerve 1989-ben Örsi Julianna felvállalta a Túrkeve című lap próbaszámának megjelentetését, kezdeményezte folyamatos megjelentetését, majd a későbbiekben is aktívan közreműködött szerkesztésében.

Egyetlen múzeum sem működhet eredményesen civil háttér, és civil támogatás nélkül. Örsi Julianna nagyon korán felismerte ezt az igazságot, és körültekintő alapossággal építette ki maga körül azt a lelkes lokálpatrióta közösséget, amelynek támogatására mindenkor számíthatott.

Állhatatos munkájának köszönhetően 1990 óta a Túrkevei Kulturális Egyesület a múzeum szakmai munkájának legfőbb segítője. Az egyesület és a múzeum az eltelt évek alatt számos szép projektet valósított meg együtt: pl. *Szülőföldünk a Nagykunság, Együtt a család, A Jászkun Redemptio 250 éves évfordulója, Értünk Kunság mezején – felvilágosodás a Nagykunságon stb.*

Kezdeményezésükre indult el 1995-ben az egy éven át tartó, grandiózus redemptios rendezvénysorozat, amelyen a Jászkunság 31 települése vett részt. A jubileumi programok szervezésében különösen nagy szerepet vállalt Örsi Julianna, aki összeállította, és vándoroltatta a redemptió előzményeit és következményeit bemutató történelmi emlékkiállítást, A *Jászkunság összefogása* címmel tanulmánykötetet szerkesztett, majd 1996-ban a rendezvénysorozat zárásaként *„Van-e önálló arculata a Jászkunságnak?”* címmel országos konferenciát szervezett Budapesten a Néprajzi Múzeumban.

A Finta Múzeum és a Túrkevei Kulturális Egyesület közös együttműködésének eredményeként egymás után láttak, s látnak ma is napvilágot az Örsi Julianna által szerkesztett kiadványsorozatok (Nagykun kistérségi tanulmányok, Alföldi Könyvtéka) kötetei, amelyek nélkülözhetetlen szakirodalommá váltak a Jászkunságot kutatók számára.

2006 óta a Jász-Nagykun-Szolnok Megye Tudományos Testületének könyvműhelye is Túrkevén működik, mivel Örsi Julianna látja el a szakmai közösség elnöki teendőit, de végzi az általuk kiadott Jászkunság Könyvtéka című kiadványsorozat szerkesztési munkálatait is.

Kiemelkedő projektjük volt 2004-ben Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozása alkalmából megvalósított „Kisbojtár” címet viselő program, amely keretében a Finta Múzeum, a Túrkevei Kulturális Egyesület, a Kevi Föld Alapítvány és a Korda Vince Alapfokú Művészeti Iskola egy komplex kulturális programot vitt ki Olaszországba (kiállítás, film, előadás, kiadvány, kézműves foglalkozás, bemutató).

Az egyesület és a múzeum eredményes együttműködését fémjelzik a különböző témákban közösen szervezett tudományos konferenciák is.

Örsi Julianna nyughatatlan ember. Folyton a változást, az újat keresi, s éppen ezért támogat minden értelmes és hasznos kezdeményezést. Így vállalt szerepet az újkori hagyományok megteremtésében (pl. Kevi Juhászfesztivál, Túrkeve Város Napja stb.), amelyek kiállva az idő próbáját, napjainkban is nagy érdeklődés mellett zajlanak, egyike – másika pedig országos rendezvénnyé nőtte ki magát.

Minden múzeumvezető nagy álma egy új, korszerű állandó kiállítás. Örsi Julianna kiállítási terve azonban – több éves várakozás után is – csak szakaszosan épülhetett meg. 1999. november 16-án – a múzeum tulajdonosa és a működtetője összefogásának eredményeként – végre teljes egészében felújításra került, és megszépült a kevi múzeum már erősen elhasználódott, öreg épülete. Két év múlva, 2001-ben pedig a város a múzeum használatába adta az ugyancsak felújított Vadász-féle házat, ahol végre megnyithatták új időszaki kiállításukat, és a gyűjteményi anyag is megfelelő, végleges raktárba kerülhetett.

Anyagi fedezet hiányában a tervezett állandó kiállítás első része, a *Túrkevei évszázadok* 2000-ben, a második része a Túrkeve földje és népe pedig 2001-ben készült el. A *Hírünk a világban* címet viselő teljes állandó kiállítás 2001. december 3-án, a múzeum 50 éves évfordulóján nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt. Az új kiállítást a Finta Múzeum első igazgatója, Dankó Imre ajánlotta a nagyszámú vendégsereg figyelmébe.

Örsi Julianna a soha véget nem érő muzeológiai munka mellett is kitartóan végezte tudományos kutatásait, és szerzete meg a múzeumi szakmához szükséges tudományos fokozatokat (egyetemi doktori, kandidátusi cím, habilitáció).

Örsi Julianna 31 éves muzeológusi és 26 éves igazgatói munkásságát nagy jelentőségű fejlesztések (épület, gyűjtemény), tudományos kutatások, szakmai programok (konferenciák, előadások, kiállítások, projektek), írói, könyvkiadói, szerkesztői, előadói, oktatói, és közönségkapcsolati tevékenységek fémjelzik.

Az ebben az évben 65. születésnapját ünneplő Örsi Julianna már nyugdíjas éveit tölti, de rendkívül aktív tényekedéssel. Továbbra is lételeme maradt a munka, amely nap, mint nap új erőt ad neki álmai, tervei megvalósításához. Aki negyven éve van egy pályán, az már hinni tud a csodákban is.

Kedves Julika! Az Isten adjon Neked sok örömet, boldogságot és jó egészséget! Kívánom, hogy még sokáig higgyél a csodákban, amelyek, ha nagyon szeretnénk, valósággá tudnak válni.

Dr. Bathó Edit,
a Jász Múzeum igazgatója

Tudományos ülés a jászberényi főiskolán

A Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kara – a Tudomány napi rendezvény-sorozathoz kapcsolódva – november 24-én *Innováció és hagyományőrzés* címmel tudományos ülést rendezett Jászberényben a főiskola Apponyi-termében.

A megjelenteket dr. Varró Bernadett dékán asszony köszöntötte. Az előadások sorát dr. Molnár Marietta főiskolai tanár nyitotta meg, aki a tanítóképzés innovatív elemeiről beszélt a tradíciók tükrében. A témát más megközelítésben vizsgálva, dr. Varró Bernadett dékán asszony Az innováció és a hagyományőrzés a jászsági felsőoktatásban címmel tartotta meg előadását. Borbás Ferenc jászkun főkapitány a történelmi alapokra épülő jász hagyományőrzésről, Dr. Bathó Edit, a Jász Múzeum igazgatója pedig a jövőnek élő hagyományokról szólt, példaként hozva az újjá született jász hímzést és jász viseletet. Péterbence Anikó Tudástranszer a hagyományőrzésben című előadásában a visszatanítás szerepét hangsúlyozta a moldvai csángó magyarok kultúrájában. Dr. Várszegi Tibor népdalaink, táncaink, meséink és gyermekjátékaink életfeladatokat működésbe hozó kódjait vázolta fel a Szerelem, szerelem, miért gyötrelem? című előadásában. Dr. Sebők Balázs pedig Jászberény 20. század eleji, két „zavaros évének” (1918-1919) történelmi eseményeivel foglalkozott.

Dr. Furcsa Laura főiskolai docens és Madarász Beáta közös előadásban tárták a jelenlévők elé a művészetek integrálását az angol nyelvtanításban a nyelvi, akadémiai és életkészségek támogatására. Dr. Sinka Annamária főiskolai tanársegéd és dr. Szaszkó Rita főiskolai docens az interdiszciplinaritás megjelenéséről szóltak az angol műveltségterületi tanító képzésben, míg dr. Bernhardt Renáta főiskolai tanársegéd a tanító szakos hallgatók tanuláselemzési koncepcióját elemezte. Az előadások sorát dr. Koltay Tibor főiskolai tanár előadása zárta Digitális bölcsészet – az adatok és az információ (egyik) modern tudománya címmel.

Iris

Dr. Suba Györgyné: Isten országának munkásai Jászberényben

Értékes kinccsel gyarapodott a 2015. év nyarának utolsó napjaiban a magyar katolikus egyháztörténeti irodalom tárháza. A korszakalkotó jászapáti kezdeményezést követően, miután 2007-ben Molnárné Szikszai Klára szorgalmas kezei alól „Urunk szolgálatában" címmel kikerült szülővárosa katolikus papjainak teljes monográfiája, most Jászberényben valósult meg ugyanaz a nemes szándék: dr. Subáné Kocsis Julianna gyönyörűséges új könyve is elkészült a Signál-Print Kft. jászberényi nyomdájában.

Amikor az ember kézbe vesz egy frissen kiadott nyomdai terméket, amelyen még érződik a nyomdafesték illata, lázas mohósággal üti fel, először csak nagyjából lapozza végig, utána azon veszi magát észre, hogy ráesteledett, villanyt kell gyújtani, de még mindig habzsolja, forgatja, nem tudja letenni, időérzékét elveszítve belefeledkezik az olvasásba. Így történt a jelen sorok írójával is, aki hasonló ügyben próbál fáradozni, hogy szülőhelye papjainak méltó emléket állíthasson, és önkéntelenül tolulnak ajkára Petőfi örök szép verssorai: *„Olvastam, költőtárs, olvastam művedet, / S nagy az én szívemnek ő gyönyörűsége."* Igen, mert ez a könyv, Subáné alkotása nemcsak ismeretet nyújt, információt és tudást közvetít a jászok fővárosában működő katolikus papok hitbuzgalmi szolgálatáról, keresztény és magyar kultúrát gyarapító tevékenységéről, hanem lelket gyönyörködtető olvasmány is. Érthető, hiszen az író nem kezdő ebben a „szakmában".

Korábbi művei hasonló ízléssel és hozzáértéssel készültek, stílusa nemcsak kiforrott, de élvezetes is, ami csak előnyére válik munkájának, miközben a tudományos igényt s a hihetetlen pontosságra való törekvést egy pillanatra sem téveszti szem elől. Óriási feladatra vállalkozott, közel ötszáz év – fél évezred! – helyi egyháztörténelmét öleli fel, és nemcsak a hivatalosan Jászberényben szolgálatot teljesítő plébánosok, káplánok, hitoktatók, hittanárok életrajzát adja közre, hanem szinte megszámlálhatatlan olyan lelkipásztor adatait is, akik ugyancsak a jeles jász helységben látták meg Isten szép világát. A felkutatott adatok óriási mennyiségét jelzi, hogy csak a Nagyboldogasszony főtemplom és plébánia viszonylatában 34 plébános és 246 káplán (segédlelkész) életútját rögzíti a szerző.

De ott van még a Jézus szent nevét viselő egykori ferences templom, majd a szentkúti Mária szent neve és a porteleki Jézus mennybemenetele plébánosainak, káplánjainak, végül pedig az önálló hittanárok, paptanárok, a Szent Klára Otthon lelkészeinek bemutatása, továbbá a jászberényi születésű és a Jászkürt városához kötődő, papok és

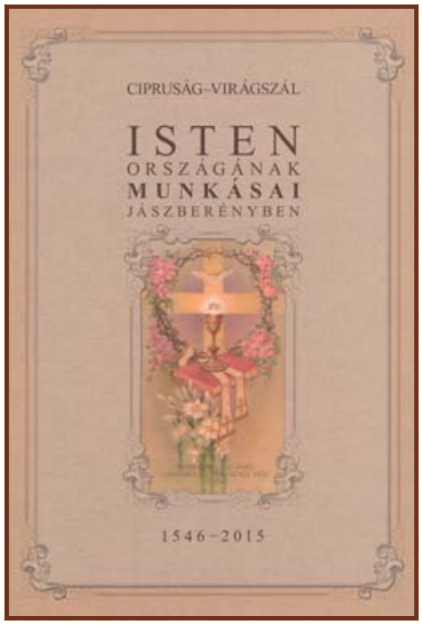

szerzetesek tevékenységének teljes életművének feldolgozása.

A szerző a hatalmas levéltári és könyvészeti anyag összegyűjtése után döntési helyzetbe került: a nagy történelmi múlttal és hagyományokkal rendelkező Ferences templom szerzeteseinek felsorakoztatásától el kellett tekintenie, hasonlóképpen a szegénygondozással, betegápolással, oktatással foglalkozó nővérek tevékenységét sem lehetett már taglalni ebben a kötetben. A terjedelem végessége csak a papok életrajzának bemutatását tette lehetővé. Így is 463 életút bemutatása valósult meg, ami szintén rekord teljesítménynek minősül.

Ami a tartalmi vonatkozásokat illeti, megállapíthatjuk, hogy a szerző tökéletesen elérte azt a nemes célt, melyet ő maga így definiált a bevezetőben: *„Ez a könyv emléket szeretne állítani mindazoknak az egyházi személyeknek, akik Jászberény kulturális életéhez, szellemi értékeihez hozzájárultak, akik római katolikus hitünket átmentették a történelmi, politikai és természeti katasztrófákon át a következő nemzedékek számára", és – Szántó József apátplébános, jászkun főesperes úr előszavának soraival kiegészítve: „Isten Országának munkásai voltak Jászberényben, azért éltek, olykor szenvedtek, áldozatot hoztak és haltak meg, hogy Isten Országa épülni tudjon a szívekben."* Ez vonalvezetés érvényesül valamennyi életmű bemutatásán, még kivételes esetekben is, mint amikor az illető egyházi személy a pártpolitika nyomása következtében olyan megnyilatkozásra kényszerült, ami még a hívőközösség kedélyét is felborzolta. A szerző azonban tárgyilagosan foglal állást: *„Az utókornak nem tiszte megítélni a régebbi korok embereinek tetteit, cselekedeteit. Az ő életére (életükre) is igaz a Biblia mondása: „Ne ítéljetek, hogy ne ítéltessetek! Mert amilyen ítélettel ítéltek, olyannal ítéltettek, és amilyen mértékkel mértek, nektek is olyannal mérnek…"*

Nagy értéke a könyvnek, hogy a szorosan vett lelkipásztori munka, a templomi szertartások végzése mellett felmutatja a papok emberbaráti tevékenységét is. Egyetlen példával lehetne ezt illusztrálni, amikor a szentkúti templom egykori plébánosáról, Sólyom József esperes úrról elmondja, hogy a szociális érzékenységéből eredően a karitatív munkát is felkarolta: az öregek napközi otthonában rendszeresen látogatta a gondozottakat, karácsony előtt csomagokat készített számukra, Szent Erzsébet ünnepén megvendégelte a rászorulókat, a doni áttörés emléknapján a szentmise után mindig vendégül látta a résztvevőket.

Anyagi támogatására mindig számíthattak a cserkészek, a hittanosok és egyéb közösségek. A kórházban minden harmadik vasárnap misézett, szívesen látogatta és szentségekben részesítette a betegeket. Hasonló példákat találunk a szolgálatot teljesítő lelkipásztorok többségénél.

A változatos életutak színes palettáját a szerzőnek az a szándéka gazdagítja, hogy a lepergett évszázadok sorsdöntő eseményeit, a fejlődés időszakának látható eredményeit is dokumentálja a könyv lapjain.

A szerző fáradhatatlan kutatásainak köszönhetően Jászberény város helytörténeti irodalma az újabb adatok sokaságával bővült. Aki ezt az ízléses külsejű vaskos kötetet végig olvassa, jólesően tapasztalja, hogy sokkal többet tud e jeles városnak a múltjáról, mint annak előtte.

A szerző felbecsülhetetlen értékű munkája mellett a legnagyobb elismerés hangján kell szólni arról a példamutató összefogásról, amely ennek a nagyszerű könyvnek a létrehozását elősegítette.

A kiadás megtisztelő kötelezettségét a Jászok Egyesülete, a Nagyboldogasszony Főplébánia és a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ) Jászberényi Csoportja vállalta, a megjelentetés költségeihez pedig az OTP Nyrt., a Jászok Egyesülete, Jászberény Város Önkormányzata, ARTANDER Kft., Signal-Print Kft., a térség országgyűlési képviselője és az előfizetők (legnagyobb számban és példaértékű hozzáállással a jászberényiek) áldozatkészsége biztosította az anyagi támogatás jelentős részét. Igazi közösségi együttmunkálkodás eredménye ez a nagyszerű és hiánypótló kiadvány.

Végezetül idézzük fel ismételten a város egykori hírneves apát-plébánosának, dr. Kele István pápai prelátusnak nemes gondolatit, aki az elhunyt papok emléke előtt ciprusággal, az élők erőfeszítésének jutalmaként virágszállal tiszteleg.

Elismerésünk és köszönetünk kifejezéséül a nyíló virágok sokaságából megtiszteltetésként a legszebb szál virág dr. Suba Györgyné Kocsis Juliannát illeti.

Józsa László
tanár, helytörténeti kutató

Búcsú Piffkó János tanító úrtól (1926-2015)

Szeptember utolsó hétvégéjén végleg elbúcsúzott tőlünk, hogy az örök katedrát koptassa tovább Piffkó János, a Porteleki Általános Iskola egykori igazgatója, a porteleki közösségformálás oszlopos tagja, egy hivatásához és tanítványaihoz mindig hű pedagógus.

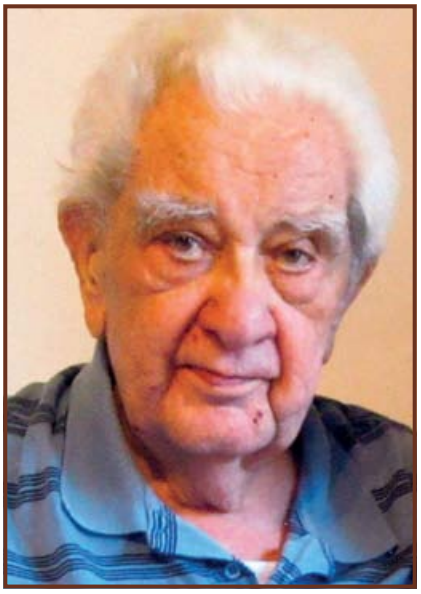

Piffkó János

Jászberényben született a két háború közötti nehéz időkben. Szülei nem sajnálták a forrásokat taníttatására, itt végezte a gimnáziumot és a Tanítóképzőt is. Tanári oklevelét 1945 nyarán vehette át, és még abban az évben el is kezdett tanítani. Bár egy rövid időre Jászberényből Diósgyőrbe helyezték, de az első adandó lehetőséget megragadta, hogy hazatérhessen. Portelekre már matematika tanárként és igazgatóként tért vissza.

Életének erről az időszakáról Fózer Vendel Maradjon meg emlékezetünkben című kötetében így vall: *„Szép tanulságos, emberformáló és emlékezetes kilenc évet töltöttem itt. Portelek volt a felnőtté válásom színhelye. Itt tanultam meg becsülni a munkát, a dolgos embereket és itt vált világossá, hogy mit is jelent a kifejezés: Látástól vakulásig dolgozik”.*

Három évvel hazatérése után, 1954-ben vette feleségül élete végéig hűséges társát, Faragó Máriát. Két gyermekük született, idős korukra egy összetartó és boldog család tisztelte és szerette őket. Másfél évtizedet dolgozott Budapesten, majd negyvenhárom évnyi tanítás után, 1988-ban ment nyugdíjba. Szintén pedagógus felesége egy szűk évvel később követte. Nyugdíjas éveik melegebb hónapjait már itthon töltötték Öregerdőn vásárolt tanyájuk békés környezetében. Jászberény városa Piffkó Jánost 1999-ben Közszolgálati Életműdíjjal tüntette ki az oktatás területén végzett több évtizedes, kimagasló szakmai munkájáért, a külterületi lakosok érdekében tett sokoldalú közszolgálati tevékenységéért. 2005-ben vehette át gyémántdiplomáját, de még ekkor is örömteli élmény volt számára osztálytalálkozókra, összejövetelekre járni a régi tanítványokkal és kollégákkal. Élete utolsó időszaka ugyan betegséggel való küzdelemben telt, de a megpróbáltatásokat tiszta fejjel, példamutató akaraterővel és életkedvvel viselte. Halála előtt néhány hónappal érkezett meg számára rubindiplomája egy igazán hiteles pálya zárásaként. Piffkó Jánost október 22-én kísérték utolsó útjára rokonai, barátai és tisztelői a porteleki temetőben. Nyugodjék békében! ***Rédei Panni***

Gubicz Andrásra emlékeztek

Népes társaság gyűlt egybe október 20-án – Gubicz András ekegyáros születésének 195. évfordulóján a budapesti Váci utcában, ahol az Önkormányzat, a Horváth Péter Honismereti Szakkör, a nevét viselő Gazdakör, a JÁKOB (elszármazottak baráti köre) és a Gubicz család megkoszorúzta Jákóhalma jeles szülöttének emléktábláját hajdani ekegyára helyén. ***FIF***

Gubicz András emléktáblájának koszorúzása ***Fotó: Horváth Alexandra***

Újabb megújított síremlék Jászfényszarun

Jászfényszarun napjainkban két temető van. A cikkben ismertetett síremlék a város keleti szélén az Alsótemetőben, a domb tetején álló Jézus szíve kápolnácskához közel található. Itt néhány évtizeddel ezelőtt az eredeti helyéről összegyűjtött sírkő sor található, általa Jászfényszaru több neves személyének a síremléke is fennmaradt. Itt elsőként a legrosszabb állapotú síremlék megújítását tűztük ki célul. Kalácsy József tardosi vörös mészkőből készített kettétörött síremlék felirata alig volt olvasható. Kalácsyról még viszonylag kevés adattal rendelkezünk. 1837-ben született Tóalmáson. 1872-től 1877-ig Jászfényszaru főjegyzője volt. Korábban pedig évekig a mezőváros aljegyzője. Házasságát Tóth Aloysiával kötötte Jászfényszarun 1873. június 11-én. Főjegyzői működése alatt lett az országos rendezés hatására 1874-től mezőváros helyett ismét nagyközség Jászfényszaru, síremlékén ugyanakkor még városi főjegyzőként van megnevezve.

A felújítandó sírkő sor Kalácsy József kettétört síremlékével. Fotó: F. K. V.

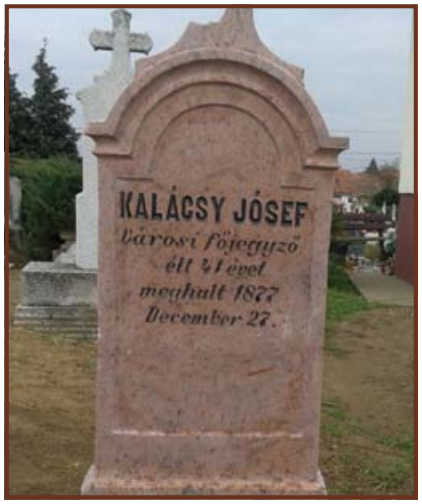

Kalácsy József felújított síremléke Fotó: F. K. V.

Kalácsy József 1877. december 27-én, hunyt el vízkórságban életének 41. évében, és már másnap, december 28-án el is temették. A síremlék felújítását ez év novemberében Tóásó Tibor jászfelsőszentgyörgyi kőszobrász végezte el a Jászfényszaru Város által biztosított pályázati összegből.

A sírkő felirata:
KALÁCSY JÓSEF
városi főjegyző
élt 41 évet
meghalt 1877
December 27.

Farkas Kristóf Vince történész muzeológus

Emlékeink sublótjából – Karácsonyi történet

Az 1950-es évek Karácsonya. Abban a nagyon rossz Rákosi rendszerben otthon Jászágón, nagyapám tanyáján nevelkedtem.

Minden Karácsonykor volt karácsonyfánk. Még akkor is, mikor a padlást lesöpörték. Olyan is volt, hogy csak hat szem szaloncukor volt rajta. Édesanyám sütött habcsókot és mézes süteményt. Arany- és ezüstszínű csomagolópapírba csomagolta az almát és a diót. Ez volt az aranydió, aranyalma, ezüstdió és ezüstalma, melyekről az a sok szép mese van. Ezekkel pótolták a cukrot a fán.

Karácsony böjtje reggelén sajtot, vagy vajas kenyeret reggeliztünk. Délben mákos, vagy diós tésztát. Azelőtt vágtunk mangalica disznót is. Beszolgáltattuk a ránk eső zsírt. Az ünnepkor hurkát, kolbászt és székely vagy töltött káposztát ettünk. Az istállóban ló és tehén volt. Nagyanyám túrós és megygyes lepényt sütött. Az ajándékokat a fa alá tették, nekem fából lovas szekeret, a húgomnak meg babát. Mindenki boldog volt a maga módja szerint. A szomszéd kulák asszony azt mondta: Annak söprik le a padlását, akinek van rajta gabona. Akinek még padlása sincs, nem is tudják lesöpreni.

Jászágón nem volt templom. De nem is volt szabad templomba járni. Reggel nagyanyám elénekeltette velünk a Mennyből az angyalt. Apám, aki nem volt vallásos így szolt: Mama vigyázni kell, mert a falnak is füle van. Félt az egyik szomszéd embertől, hogy feljelenti. A mama megtanította velünk azt az éneket is, hogy

Utazik Mária sűrű siralmában,
Megszülje szent fiát, helyét nem találja.
Betér Szűz Mária egy gazdag kovács házhoz, Kaphatnék-e szállást, csak egy éjszakára.
Szállást nem adhatok, mert sok vendégem van, az én szép szobáim mind elfoglalva van.
A kovácsnak egy vak, kezetlen leánya Máriának mondja: Menj az istállóhoz.
Nem messzi van ide egy rongyos istálló, betlehemi úton ott meg is nyughatol.
Elment Szűz Mária rongyos istállóba, Megszülte Szent Fiát szénán a jászolba, Barmok leheltek rá hideg éjszakába.
Másnap elment a kovács vak, kezetlen leánya.
Hajolj le te leány, vedd fel a Szent Fiam. Lehajolnék, nincs szemem nem látom, nincs kezem Szent Fiad felvenni nem tudom.
Hajolj le te leány vedd fel a Szent Fiam! Lehajlott a leány, kinyíltak szemei, kinyúltak kezei,
Jézuskát felveszi, tündöklött kezébe világ Megváltója.
Jaj ha tudtam volna, hogy a Szűz Mária, adtam volna neki szállást a házamban.

Másnap jöttek Istvánt köszönteni. János napkor meg én mentem nagyapám legidősebb bátyjához Uhrinyi Jani bácsihoz, meg a szomszédokhoz, Tóth Jani bácsihoz meg Micsinai Jani bácsihoz.

Petrányi István

Jászkun kapitányok Jászalsószentgyörgyön

A jászkun kapitányok soros tanácskozására november 28-án Jászalsószentgyörgyön, az igényesen felújított Erzsébet Malomban került sor. A kapitányok – oldalukon gyönyörű viseletbe öltözött párjaikkal – finom eleganciát, méltóságot sugároztak, melyet az impozáns helyszín még inkább kiemelt.

Talált József regnáló jászkapitány közvetlen, baráti üdvözlése után Szarvák Imre Jászalsószentgyörgy polgármestere köszöntötte a megjelenteket: *„Óriási öröm és megtiszteltetés számunkra, hogy a Jászság és a Kunság hagyományőrzésének jeles képviselőit köszönthetjük. Külön öröm, hogy ez évben másodszor kerül erre sor, hiszen a Jászok Világtalálkozóján már találkozhattunk.”*

Talált József jászkapitány, Eszes Béla, a JÖSZ elnöke, Szarvák Imre polgármester, Borbás Ferenc jászkun főkapitány és Tóth Lajos nyagkunkapitány a tanácskozáson ***Fotó: Körei Nagy Kristóf***

Jászalsószentgyörgy talán legnagyobb büszkesége az 1825-ben épült vízimalom, mely országos viszonylatban is kuriózumnak számít, ezért beszédében felújításának folyamatára is kitért. Az enyészettől az utolsó pillanatban megmentett vízimalom minden részletét az eredetiről rendelkezésre álló információk szerint építették meg. Az elméleti ismeretek szerzésén túl működés közben is megtekinthették az érdeklődők az őrlőszerkezetet.

Szarvák Imre egy kedves legendát is megosztott arról, hogy a szájhagyomány szerint sok évtizede egy több mint száz kilogrammos harcsa akadt fenn a kerekén, amelyről a településen mintegy 30-40 ember úgy tudja, hogy éppen az ő nagyapja szedte ki a lapátok közül…

A délelőtt folyamán a kapitányok a malom emeleti részére vonultak vissza tanácskozásra, feleségeik pedig a nevezetességekkel ismerkedtek.

A kapitányok zárt körébe Talált József kedves gesztusként Jászberény rendőrkapitányát, dr. Körei-Nagy Józsefet is meghívta, akit erre a megtiszteltetésre nem hivatásos kapitányi beosztása, hanem a hagyományőrzés iránti elkötelezettsége tett méltóvá – indokolta döntését jászkapitányunk.

Részlet a Jászsági Hagyományőrző Egylet Esték a tanyán c. műsorából ***Fotó: Körei Nagy Kristóf***

A napirendi pontok tárgyalása előtt kapitánytársai előtt bemutatkozott Tóth Lajos nagykunkapitány és dr. Bálint György László kiskunkapitány. A Borbás Ferenc jászkun főkapitány általa vezetett tanácskozás a belső szervezeti működésre, a protokoll szabályzat önkormányzati elfogadtatására, valamint az interneten való megjelenés részleteire irányult. Ézsiás István emeritus jászkapitány emlékeztetett arra, hogy a számos protokoll felkérésnek való elégtétel mellett a kapitányok elsődleges feladata a hagyományőrzés előmozdítása, szervezése, népszerűsítése.

A szívélyes légkörű tanácskozáson egyhangúan egyetértettek abban Percz László emeritus jászkapitánnyal, hogy a fejlett elektronikus kommunikáció világában is szükség van a személyes találkozásra, így változatlanul évente kétszer gyűlnek össze.

Dr. Dobos László, a Jászok Egyesületének ügyvivője bejelentette, hogy a Jászok Világtalálkozójára Jászárokszálláson 2016. július 10-én kerül sor. Megalakult a szervezőbizottság és kiválasztásra került a leendő jászkapitány személye is.

Az egyebek témakörben Gubicz András emeritus jászkapitány megemlékezett dr. Küry Albertről, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye jászkiséri származású alispánjáról.

Az ebéd előtt Pócs János országgyűlési képviselő méltatta a kapitányok tevékenységét: *„A kapitányok a hagyományőrzés pillérei, fejet hajtunk az általuk végzett áldozatos munka előtt. Példaértékű az a reprezentációs tevékenység, amit feleségeikkel együtt kifejtenek.”* A pazar vendéglátás Jászalsószentgyörgy Önkormányzatának, valamint Talált József és családtagjainak vendégszeretetét tükrözte.

Délután Varga Antal egyedi füttyös produkcióval szórakoztatta a jelenlévőket, a Jászsági Hagyományőrző Egylet pedig jeleneteket mutatott be az „Élet a tanyán” című műsorából.

Dr. Körei Nagy Katalin
újságíró

KÉPES RIPORT

a lajosmizsei XV. Betlehemi Jászolkiállítás rendezvényeiről Dudás Klára fotóival

Részlet a kiállításból

Részlet az Angyalok kara c. műsorból

Részlet az Angyalok kara c. műsorból

Terenyi Istvánné a kiállítás szervezője köszöntőt mond

Baski András polgármester megnyitja a kiállítást

LAPZÁRTA

Rendszeres és alkalmi szerzőink figyelmébe ajánljuk, hogy a következő lapszámunk 2016. február végén jelenik meg. A kéziratokat és a fotókat elsősorban CD-n és e-mailen legkésőbb 2016. január 31-ig kérjük eljuttatni a szerkesztőségbe.

* * *

Lapunk a Nemzeti Kulturális Alap miniszteri kerete, és a Jász Önkormányzatok Szövetsége támogatásával jelenik meg.

Jászsági Önkormányzatok Szövetsége

Nemzeti Kulturális Alap

REDEMPTIO

A jász és kun települések honismereti lapja

Megjelenik kéthavonta
Kiadja a Jász Múzeumért Alapítvány
Felelős szerkesztő: Hortiné dr. Bathó Edit
A szerkesztőbizottság tagjai:
Bugyi Gábor, Farkas Kristóf Vince,
Kókai Magdolna
Előkészítési munkák: Bugyi Gábor
A kiadó és a szerkesztőség címe:
5100 Jászberény, Táncsics M. u. 5.
Tel./fax: 57/502-610
E-mail: jaszmuzeum@gmail.com
www.jaszmuzeum.hu
ISSN 1218-9553
Nyomdai előkészítés: ARTANDER Kft.
Nyomda: Signal-Print Kft. Jászberény
www.artander.hu – www.nyomdasz.hu